

VIRŠUSJE: Chicagoje rugsėjo 7 d. miesto centre buvo suruoštos pabaltiečių demonstracijos, protestuojant dėl Australijos vyriausybės pripažinimo Pabaltijo kraštų prijungimo prie Sovietų Sąjungos. Kaireje bendras plakatų vaizdas. Dešinėje prie vieno būdingesnio plakato Juozas Mackevičius ir Gražvyda Giedraitytė.

V. A. Račkausko nuotrauka.

FORDAS IR NIXONAS

Amnestijos ir lygybė

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Vaizdžiai tarient, prezidentas Fordas vienu plunksnos brūkšniu užbaigė savo medaus mėnesį su spauda. Atleisdamas Nixoną nuo atsakomybės, jis vėl gražino Watergate reikalus į laikraščių pirmuosius puslapius. Skaitytojų pasisakymai esą 2 prieš 1 Fordo nenaudai.

Triukšmo, nors gal ir ne tokio didelio, Fordas turėjo tikėtis. Dabar atrodo, kad jo kalba apie tam tikrą amnestiją dezertyrams jau buvo įvadas į Nixono nuo atsakomybės atleidimą. Žodis amnestija čia netinka, nes faktinai Nixonas kaltu nepripažino ir nėra jokio teismo nubaustas. Už tat iš Fordo pusės žiūrint, jam, rasit, būtų buvę naudingiau dar palaukti, bent iki spalio 1 dieną turinčios prasidėti Nixono artimųjų patarėjų bylos. Iš kitos pusės žiūrint, tai nebūtų labai garbinga. Visų pirma, be Nixono Fordas niekada nebūtų at-

sidūręs Baltuose Rūmuose, o jei taip, jis turi atsilpygti. Antra, viso krašto interesai reikalauja greičiau užbaigti Watergate bylą.

Nors ir sakoma, kad prieš įstatymus turi būti visi lygūs, tačiau net konstitucijos autoriai prieš porą šimtų metų žinojo, kad gyvenimo praktika reikalauja išimčių. Už tat jie prezidentui davė atleidimo (pardon) teisę be jokių sąlygų. Paskutiniaisiais dešimtmečiais prezidentai ta teise naudojosi vidutiniai 167 kartus į metus ir dėl to nebuvo ypatingo triukšmo.

Už tat teisiniai žiūrint, prieš Fordo būtų sunku prikibti. Faktinai net ir Nixonas prieš atsistatydindamas galėjo tą patį padaryti su savo buvusiais artimaisiais patarėjais Haldemanu, Erlichmanu ir Mitcheliu.

Paskutinėm dienom net pasiklido žinios, kad bent pirmieji du to ir prašė iš Nixono.

Nixonas tačiau tokius prašymus su pasipiktinimu atmetė. Tai kalbėtų už tai, kad Nixonas, juos atleisęs su pagyrimu, dabar pakeitė savo nuomonę. Iš viso, pasikalbėjimų užregistravimas juostose prileidžia pažūrą, kad Nixonas nesijautė daręs kokį nusikalstamą darbą, nes kitaip jis tų pasikalbėjimų nebūtų registravęs arba prasidėjus senato tyrinėjimui tas juostas sunaikinęs. Jis tas juostas išlaikė eventualiam apsigynimui, nes be jų visi apkaltinti galėtų aiškintis ir teigti viską padarę prezidento įsakymu.

Ko Nixonas ir iš viso JAV politikai nesuprato yra nauja viešojo gyvenimo moralė, kuri iš politiko reikalauja tokio švarumo, prie kurio jie nebuvo įpratę. Praktiškai žiūrint, tokį idealą labai sunku įgyvendinti. Imkime, kad ir tokį pavyzdį. Prezidentas Fordas yra įpratęs kiekvieną dieną kiek paplaukioti. Už tat jam reikalingas maudymosi baseinas, kuris jau yra buvęs Baltuose Rūmuose Roosevelt to laikais, bet vėliau panaikintas. Baseinas atseisias apie 300.000 dolerių. Paimti tuos pinigus iš valstybės biudžeto tuo laiku, kai reikalaujama didžiausio taupumo, būtų nepopuliariu. Už tat sugalvota pinigų paprašyti iš visuomenės. Ta suma iš tikro nebūtų sunku surinkti ir ją sumestų, aišku, daugiau pasiturintieji, kurie už tą paslaugą reikalui esant norėtų tikėtis ir sau palankumo. Ar tai nėra užmaskuoti kyšiai? Pagal naują moralę – tai būtų!

Istorija moko, kad visos revoliucijos sukeltos lygybės varden faktinai pasibaigė dar didesne nelygybe. Jei Mao Cetungui ar Brežnevui šiandien būtų reikalingas baseinas, jis tuojau būtų pastatytas valstybės lėšomis. Net nuo valdžios

JAV Kongreso atstovas J. Hanrahan dalyvavęs demonstracijoje, kalba į susirinkusius.

A. Šeštoko nuotrauka.

Mao Kinija siekia sutriuškinti visus vieną po kito

RIMAS DAIGŪNAS

Į Mao Kiniją vyksta JAV-bių ambasadorius. Kas yra ta Mao Kinija?

Šiais metais Kinijos Liaudies Respublikoje Mao priškaitė aštuonius šimtus milijonų gyventojų. Valstybėje nėra mažumų. Visi gyventojai kinai. 1980 metais Kinijos gyventojų skaičius pasieks vieną bilijoną. 2000 metais, apskaičiuoja žurnalistas Henry J. Taylor, pusė mūsų planetos gyventojų bus kinų tautybės! Sovietų Sąjunga, JAV-bės, net Indija, Japonija ir Indonezija su arabais nesudarys, visi krūvoj, Kinijos Liaudies Respublikos gyventojų skai-

vairo nustumtas Chruščiovas, palyginti su kitais Sovietijos piliečiais, gyveno didelėje prabangoje. Mintis, kad Nixonas toliau galėtų patogiai gyventi, kelia piestu visus 'svieto lygintojus' Amerikos spaudoje. N.Y. Times reikalauja, kad kongresas turėtų palikti tik minimales išlaidas buvusio prezidento išlaikymui.

Normaliai galvojant, visas triukšmas dėl Nixono atleidimo už atsakomybę turėtų greitai pasibaigti. Juk yra daugiau svarbių reikalų! Kas tačiau gali teigti, kad iš tikro gyvename normaliais laikais?

čiaus. Pagal Mao sakymus, kuriais kinai vadovaujasi kaip dogmomis: "Kinijos siekis yra pergalėti daugelį, preišintis mažumai, sutriuškinti likusiuosius vieną po kito".

Šiuo keliu dabar pradeda žengti mįslingasis Azijos supermilžinas, įsidėjęs savo kišenėn branduolinę bombą.

Nuo 1858 metų Kinija buvo teritorija, kur pelnus grobė Vokietija, Anglija, Rusija ir Japonija. Visi grobė, visi teriojo – o Kinija stiprėjo, provincijos tvirtino abipusius ryšius. Svetimos intervencijos nesugriovė, bet sustiprino Kinijos galią. Į vieną valstybinį vienetą suaugo Kantonio kraštas, Geltonosios upės slėnis, Pietinė Kinija. JAV talkinant, atrodo, netrukus bus prijungtas Taiwanas.

Marksistinis režimas gana agresyviai išsiveržia už Kinijos sienų. Per pastaruosius porą metų Kinijos javų ūkis kentėjo vienur sausras, kitur potvynius. Buvo nederlius ir buvo lokaliniai badai. Tačiau Mao eksportavo kaip dovaną 200.000 tonų ryžių ... į Kubą. Kinijos techninis know how demonstruojamas naujai išdygusioje juodojo kontinento, Afrikoje, valstybėse. Vienur kinai stato geležinkelius, kitur

užtvankas ir hidroelektrines. Raudonoji Kinija nejučiomis tampa visų biednųjų skurdžių naujagimių valstybių vadove. Greta JAV-bių ir Sovietų Sąjungos masyvų susiformuoja trečioji galybė. Gal būt tos trečiosios galybės potencialas privertė Baltuosius Namus prieteliškai linkėti tolimam Pekinui, pagal pragmatistinės politikos nuostatus, ignoruojant JAV-bių interesus ir bešališką istorijos teisimą.

Kinijos Liaudies Respublika niekina bet kokius politinius blokus, ji atmeta bet kokias detentes. Mao nenori, kaip Brežnevas flirtuoti su gėrybių už dyką tiekėjais. Mao kalba rimtai. Mao verčia įsiklausyti į jo posakius ir be sąlygų sutikti su jo politika. Sujungęs milžiniškas savo teritorijas į valstybinį vienetą, Pekinas jungia į vienetą naujas valstybes ir jaučiasi esąs padėties viešpats ir veiklos ryks.

Tuo tarpu Kinijos Liaudies Respublika tebestovi badmiriavimo būklėje. Aštuoniasdešimt nuošimčių gyventojų verčiasi žemės ūkiu. Vidutinis kino ūkininko metinis netto uždarbis yra ... 26 doleriai. Tą skurdų pinigą jis išspaudžia iš savo privatiško sklypelio, kur augina daržoves nuo komunoje atliekami (Nukelta į 2 psl.)

PABALTIOJŲ SANTARVEI 40 METŲ

Prieš 40 metų rugsėjo 12 d. buvo pasirašyta Lietuvos, Latvijos ir Estijos draugiškumo ir bendradarbiavimo sutartis – Pabaltijo Santarvė. Sutarties signatarai buvo užsienio reikalų ministrai: Lietuvos – St. Lozoraitis, Estijos – J. Seljamas, Latvijos – V. Munteris. Pagrindinis Santarvės organas buvo periodinės trijų užs. reik. ministerių konferencijos. Tarp 1934 ir 1940 įvyko 11 tokių konferencijų. Pabaltijo Santarvės sudarymas sustiprino trijų valstybių politinį svorį.

Santarvės tikslams vykdyti buvo sudaryti pagelbiniai ir patariamieji organai, kaip juristų biuras, ekspertų komisija ir kt. Speciali komisija buvo sudaryta tarifų suvienodinimo projektui išdirbti. Juristų biuras iškėlė sumanymą suvienodinti trijų valstybių įstatymus.

Santarvė leido bendrą žurnalą – Revue Baltique,

su straipsniais anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. Paskutinė laida buvo sovietų konfiskuota 1940 m. birželį, kai sovietai okupavo Pabaltijo valstybes. Sovietai taip pat apkaltino Pabaltijo vyriausybės tu, kad Pabaltijo Santarvė buvo militarinė sutartis, nukreipta prieš Sovietų Sąjungą.

Lygiagrečiai su oficialiomis baltietiško bendradarbiavimo pastangomis kilo visų trijų kraštų visuomenės nuoširdus kooperavimas ir draugiškumas. Sudaryta eilė organizacijų: buvo rengiamos 'pabaltiečių savaitės', tautinių švenčių progomis buvo iškeliomos atitinkamos valstybės vėliavos kituose pabaltiečių kraštuose; nuolat pasikeičia studentų, savivaldybių ir kitų organizacijų ekskursijomis, ir pan.

Tas tradicinis bendradarbiavimas tęsiamas ir šėi-vijoje. (E)

AUSTRALIJOS PADANGĖJE

ANTANAS LAUKAITIS

Delegacija pas kardinolą

Sąryšyje su Australijos vyriausybės pripažinimu Baltijos kraštų Sovietų S-gai, visų trijų Pabaltijo tautų delegacijos ir specialūs komitetai, kartu ir su bendruomenių valdyboms visoje Australijoje daro didžiausią darbą, susitinkant su žymniais Australijos žmonėmis, duodant jiems šiuo reikalu tinkamos medžiagos ir prašant paramos prieš šį vyriausybės žygį.

Sydnejuje lietuvių delegaciją priėmė Australijos Katalikų Bažnyčios galva kardinolas Freeman. Šią lietuvių delegaciją sudarė: inž. V. Bukevičius — ALB Krašto Tarybos pirmininkas, J. Maksvytis — ALB Sydnejaus Apyl. pirmininkas, kun. P. Butkus — Sydnejaus lietuvių kapelionas ir B. Barkus — skautų turtininkas ir jaunimo atstovas.

Ši delegacija pateikė kardinolui specialų raštą, plačiai paaiškinant visą vyriausybės padarytą pripažinimą ir pabaltiečių didelį nepasitenkinimą tuo reikalu. Savo žodyje kardinolas Freeman pasakė, kad jis mūsų likimą labai gerai supranta ir pabaltiečius iš visos širdies užjaucia. Jis delegacijai parodė Melbourne katalikų laikraštį 'The Advocate', kuriame yra įdėtas Australijos visuų vyskupų laiškas Australijos ministeriui pirmininkui E.G. Whitlam, griežtai protestuojant dėl padaryto tokio neteisėto vyriausybės sprendimo. Kardinolas pažadėjo vėl šį reikalą iškelti sekančiame Australijos vyskupų suvažiavime, įvykstančiame rugsėjo 9 dieną, kad jie per savo vyskupijas ir parapijas plačiau ir aiškiau savo žmonėms paaiškintų šį visą Pabaltijos reikalą.

Po labai nuosirdaus ir draugiško pasikalbėjimo su kardinolu, jis lietuvių delegacijai pažadėjo padaryti šiuo reikalu viską, kas tik jo kompetencijoje yra galima.

Su šiais metais Australijos daugumas lietuviškų organizacijų pradėjo švesti savo 25-rių metų darbo sukaktis. Viena iš mūsų Sydnejaus senųjų organizacijų yra Australijos Liet. Katalikų Kultūros Draugija, kuri savo šią sidabrinę sukaktį pradėjo kun. P. Butkaus atlaikytomis pamaldomis. Šiuo metu šią draugiją Sydnejuje sudaro: A. Vinevičius — pirmininkas, dr. R. Kavaliauskaitė — vicepirmininkė, E. Badauskienė — sekretorė, K. Badauskas — išdinininkas ir A. Skirkienė — parengimų vadovė. Per savo veiklos dvidešimtpenkerius metus Sydnejaus Katalikų Kultūros D-ja yra išvariusi didelę darbo vagą, rengiant įvairius kultūrinius ir šalpos parengimus. Šiuo metu yra renkamos aukos Religijai šalpai Lietuvoje ir ši draugija yra surinkusi jau apie 600 dol.

MAO KINIJA...

(Atkelta iš 1 psl.)

mu laiku. Kinas ūkininkas yra absoliutus komunos vergas. Kiekvieno kino svajonė turėti dviratį, kuris kainuoja 75 dol. Taupydami per tris metus kinas nuperka tą kuklią susisiekimo priemonę.

Kas yra Mao Kinija? — klausia rūpestingas Azijos milžino stebėtojas.

Kinija yra mišlė; skamba atsakymas.

Adelaideje šiais metais Flinders University Gamtos Mokslų Fakulteto Biologijos bakalauro laipsnį gavo Vytautas Paulius Neverauskas. Gimęs 1953 m. Adelaideje ir baigęs katalikų gimnaziją, jis su kreditais labai sėkmingai baigė universitetą. Šiuo metu jis dirba prie elektros jėgainės Torrens saloje ir jo darbas yra nustatyti kiek žalos elektros jėgainė padaro jūros gyvybei. Šis visas darbas yra universiteto priežiūroje, todėl vėliau, jį apgynus, bus V. Neverauskui duotas magistro laipsnis.

Nuo pat savo jaunystės V. Neverauskas dalyvavo lietuviškoje jaunimo veikloje, savaitgalio mokykloje, tautiniuose šokiuose ir skautuose, vėliau ir dabar priklaudydamas Akademiniam Skautų Sąjūdžiui ir Lietuvių Studentų S-gai.

Sydnejaus Lietuvių Klubas yra šiuo metu virtęs kaip tikra meno galerija. Maždaug 50 dailininko L. Urbono paveikslų puošia abiejų klubo salių sienas, kai mūsų iškiliosios jaunosios dailininkės R. Dambrauskaitės dovanoti vario išdirbiniai labai gerai derinasi prie L. Urbono ir neseniai K. Ankauskos dovanotų paveikslų. Klubas įėjimą visuomet puošia vienas ar keli labai meniškai padaryti Alg. Plūko įvairių progų plakatai, kas visuomet sukelia ne tik savųjų, bet ir svetimačių didelį pasigėrėjimą.

Yra ir pas mus tūkstantininkų. Štai Melbourne Lietuvių Namų remontui po tūkstantinę paaukojo Petras Naujokaitis ir T. ir A. Bikelčiai. Namų remontai eina pilnu tempu ir tuoj Melbourne galės ir vėl pilnai džiaugtis savo lietuviškais namais.

Sydnejuje gyvena teisininkas Vyt. Skrinska su žmona, buvusia teatro šokėja, susilaukęs didelės staigmenos, kai neseniai į jų namus, po aštuonerių metų nebuvimo, sugrįžo sūnus Tyriss. Per tą laiką jis apkeliojo pasaulį ir paskutiniu metu gyveno Kanadoje būdamas žvejys ir miško kirtėjas. Grįžęs tikisi pradėti ramų gyvenimą Sydnejuje.

Rugpjūčio 25 dieną Sydnejaus Lietuvių Klube įvyko labai įdomus ir gražus Vilniaus įkūrimo minėjimas. Sa lėje buvo suruošta paroda apie Vilnių, kurioje buvo išstatyta labai daug ir įdomių eksponatų. Šios parodos organizatorius ir buvusios įdomios paskaitos skaitytojas buvo Č. Liutikas, kuris pats asmeniškai turi labai didelį Lietuvą liečiančių dalykų archyvą, taip pat šiam reikalui gaudamas ir iš Amerikos Br. Kvikių atsiųstų senųjų laikraščių eksponatų. Ši paroda savo įvairumu ir vaizdumu patraukė visų dalyvių akis, iš kurių ypatingai jaunesnieji, apie Vilniaus garsiąją praeitį labai daug ką ir žinojo.

Susirinkusius, virš poros šimtų tautiečių, pasveikino Apylinkės pirmininkas J. Maksvytis pristatydami pasiskaitęs prelegentą Č. Liutiką. Minėjimas buvo pradėtas jaunosios mūsų dainininkės Gr. Žigaitytės daina Maironio 'Trakų Piliis', kurią solistė sudainavo ypatingai gražiai. Paskaitą prelegen-

tas pradėjo mūsų senovės praeitimi ir, priėjęs prie Vilniaus, jis paprašė S. Dauguvietę — Šniukštienę padeklamuoti Maironio 'Vilnių'. Pagrindinė paskaita apie Vilnių buvo labai gili, išpūdinga ir tikrai su dideliu rūpestingumu paruošta. Prelegentas ją pajavirino įvairiais eksponatais, paveikslais, dia gramomis ir kt. Minėjimas buvo baigtas Jūratės Reisgybės deklamuota ištrauka iš Balio Sruogos 'Giesmė apie Gediminą'.

Minėjimas, turtinga eksponatais paroda ir gili Č. Liutiko paskaita, labai gražiai ir vaizdžiai priminė Sydnejaus lietuviams mūsų sostinės istoriją, gyvenimą praeityje ir dabartyje ir esamą didelę Vilniaus reikšmę kiekvienam lietuviui. Be apylinkės pirmininko padėkos žodžių, aš tikiu, kad kiekvienas matęs šią parodą ir girdėjęs tą puikią paskaitą, nuoširdžiai liko dėkingas mūsų naujam sydneyiškui Č. Liutikui ir už paskolinimą dalies reikšmingi eksponatų, chigagiškiui Br. Kvikiui.

Australijos Federalinis Baltų Komitetas nutarė atspausdinti 100.000 specialių lapelių apie Baltijos tautas, kurie vėliau bus paskleisti australų tarpe.

Australijos Bendruomenės laikraštis 'Mūsų Pastogė' paskutinio savo numerio 4-rius puslapius atspausdino anglų kalba, plačiai nušviečiant visų trijų Baltijos tautų istorinę padėtį. Šio angliškojo teksto 'Mūsų Pastogės' buvo atspausdinta 4000 numerių, tačiau ju labai greitai pritrūko ir dabar antrosios laidos yra atspausdinta 6000 egzempliorių. Šie angliškieji tekstai yra dalinami australų visuomenininkams, ypačiai dabar, kai yra renkami masiniai peticijų parašai prieš įvykstantį senato posėdį šio mėnesio viduryje, kur yra paduotas svarstyti ir buvęs vyriausybės pripažinimas.

Lietuvių Krikščionių Demokratų S-gos Tarybos sesija

LKDS veiklos reikalams aptarti š.m. rugpjūčio 17 d. Chicagoje įvyko Tarybos sesija. Dalyvavo 21 tarybos narys, Chicagos skyriaus nariai ir eilė svečių. Buvo iš Paryžiaus atvykę inž. A. ir B. Venskai, iš Bostono St. Lušys, iš Clevelando A. Kasulaitis, Pr. Razgaitis, A. Pautienis, iš Detroito B. Brizgys, Pr. Polteraitis, iš Phoenix P. Maldeikis, iš Chicagos dalyvavo dr. K. Šidlauskas, dr. J. Meškauskas, kun. V. Bagdanavičius, kan. V. Zakarauskas, B. Žukauskas, K. Mickevičius, St. Rauckinas ir visi Centro Komiteto nariai.

Pirmajame sesijos posėdyje buvo apžvelgta Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos vidaus ir užsienio veikla. Sąjungos pirmininkas Vladas Šoliūnas skatino skyriuose sustiprinti veikimą, susirūpinti naujais nariais ir kvieisti jaunimą įstoti į sąjungą. Europos Lietuvių Krikščionių Demokratų Tarybos pirmininkas inž. Adolfas Venskus savo pranešime apžvelgė plačią krikščionių demokratų veiklą tarptautinėse unijose ir Europoje ir sėkmingai lietuvių krikščionių demokratų atstovavimą jose.

LKDS atstovauja Vokietijoje dr. P. Karvelis, Šveicarijoje dr. J. Eretas, Italijoje prel. V. Mincevičius, Prancūzijoje inž. A. Venskus, Brazilijoje prel. P. Ražinskis, Venezueloje J. Kukanauza, Australijoje A. Raudys. Kanadoje Toronte ir Australijoje veikia sąjungos skyriai. Urugvajuje buvęs LKDS atstovas žurnalistas K. Čibiras-Verax prieš savo mirtį spėjo pasiusti Tarybos sesijai atminčius sveikinimus.

Užsienio skyriaus vedėjas A. Pautienis apibūdino sąjungos ryšius su kitomis

tarptautinėmis ir šio krašto organizacijom bei įtakingais asmenimis. Tarybos vardu buvo priimtas dr. K. Šidlausko parašytas protesto laiškas Australijos ministeriui pirmininkui dėl Lietuvos ir kitų Baltijos kraštų pripažinimo Sovietų Sąjungai.

Vlike LKDS yra atstovaujama Pr. Vainausko Taryboje ir A. Razgaičio Valdyboje. Ryšiai su kitomis politinėmis grupėmis yra palaidomi geri ir tvirtai pasiskaidoma už vieningą Vliko vedamą Lietuvos laisvinimo kovą. Centro Komiteto vicepirmininkui Stasiui Lušui yra pavesta rūpintis sąjungos reikalais Vlike.

Dr. K. Šidlauskas referavo LKDS įstojimo į Amerikos Lietuvių Tarybą klausimą. Buvo pasisakyta, kad LKDS pilnai remia ir talkina Altai, kaip lietuvių politinei veiklai Jungtinėse Amerikos Valstybėse vadovaujančiam veiksmui.

Antrajame sesijos posėdyje buvo apžvelgta prel. Mykolo Krupavičiaus paminklo statymo monografijos leidimo, spaudos, kitų leidinių ir istorinės medžiagos telkimo klausimai. A. Kasulaitis yra parašęs anglų kalba ir į ispanų kalbą yra išversta A. Gražiūno parašyta Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos istorija. Abi istorijos yra numatytos išleisti, kad angliškai ir ispaniškai kalbantys susipažintų su lietuvišku krikščionių demokratų sąjūdžiu ir tuo pačiu su Lietuva.

Trečiame posėdyje buvo

svarstyta Lietuvių Krikščionių Demokratų ir Lietuvių Fronto Bičiulių santykiai. Šių dviejų grupių santykiai yra atnešę žalos lietuviams katalikams, stipriai susilpninę katalikų įtaką lietuvių visuomenėje. Buvo peržvelgti ankstesni bandymai rasti sutarimo. Taryba yra pasiūliusi Centro Komitetui būti atviram esmingiems Lietuvių Fonto Bičiulių pasiūlymams.

LKDS Tarybos sesijos posėdžiai praėjo vieningai ir darbingai. Centro Komitetas susidarė tolimesnio darbo gaires ir sieks LKDS veiklos suaktyvinimo. (inf.)

BALTIC APTS. CONDOMINIUMS

506-71st Ave. St. Pete Beach, Fla 33706. 1 and 2 bedroom apts. beautiful, modern, De Luxe; near beach, stores and transportation. Small complex, low maintenance fees. Adults, no pets. Brokers invited 24,500 and up. Tel. (813)360-8766.

MACHINE SHOP. Experienced machinist and/or mechanically inclined person for instrument manufacturer. Southampton, Pa. area. Please call 215-357-3744. Equal opportunity employer. (62-69)

PRODUCT ENGINEERS With good drafting, math and mechanical ability. Prefer individuals with leadership potential who are actively pursuing an Engineering career. Apply Employment Office CRAWFORD DOOR JIM WALTER DOORS 4270 Hight Ecorse, Mich. An Equal Opportunity Employer (66-71)

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slaptyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

KOLŪKIEČIŲ PENSIJOS

Lietuvoje kolūkiečiams mokamos pensijos tvarkomos pagal "Pensijų ir pašalpų kolūkių nariams įstatymą".

Tas įstatymas veikia visoje Sovietų Sąjungoje, be kokių nors specifikacijų. Pabaltijui, kuris okupuotas prieš trisdešimt metų, kur žmonės turi kitas, kaip kitur, darbo stažą gradacijas ir pensijų išstarnavimo sąlygas. Nenuostabu, kad pensijų paskyrimas sulaukia daug klausimų iš kyla daug neaiškumų, paskirtų pensijų peržiūros bylų. Žmonės skundžiasi atitinkamoms įstaigoms. Žmonės iškelia savo nepasitenkinimą bei biurokratinės klaidas per spaudą.

Pensijos apskaičiuojamos iš vidutinio mėnesio žemės ūkio darbuotojo faktinio atlyginimo už darbą kolūkyje per bet kuriuos 5 metus. Vidutinis mėnesinis uždarbis už 5 metus nustatomas dalijant bendrą uždarbio sumą, gautą už darbą kolūkiu visuomeniniame ūkyje per 5 kalendorinius metus, iš šešiasdešimties.

Toks yra pagrindinis skaičiavimas, nustatytas aukščiau cituotais įstatymo sakiniais.

Specifiniai pažymėta, kad nuo uždarbio, didesnio kaip 100 rublių, senatvės pensija nustatyta tvarka skiriama 50% uždarbio. Pav. karvių fermos darbuotojas, per penkerius metus gavęs darbo užmokesčio vidurkį 123 rublius, vis dėlto negauna 61 rublį ir 50 kap., bet tikait 53 rublius ir 43 kap. Dėl tokio pensijos apmažinimo nuskriaustasis parašė skundą laikraščiui (Valstiečių laikraštis, Nr. 95). Pensininkui atrodo, kad nuo kas mėnesinės pensijos nusuko 9 rublius 7 kapeikas.

"Apskaičiuota teisinga", atsako laiškų redakcijai komentatorius. Kaip matyti iš įstatymo pastraipų turinio ir iš skundo: apskaičiavimas nėra teisingas. Devyni rubliai lengvai išgaravo iš pensininko biudžeto. Ši faktą, atrod, laikraščio komentatorius, laiko išaiškinimą, abejonių nesukeliantį. Jis nenurodo karvių prižiūrėtojai iš Kapsuko rajono Doviės kolūkio E. Ambraziejenei, kur ieškoti jai nedamokamų devynių rublių. Įvairūs įstatymo aiškinimai bei papildymai, be abejo, talkino valstybei, ne bejėgiam su valstybe kovoti pensininkui. Devynių rublių nuskaičiavimą gali išaiškinti pensininko amžiumi.

Panašiai išnaudojama ir ilgamečio, nepertraukto darbo kolūkyje iluzija. Žmonėse yra įsitikinimas, kad valstybė labai vertinanti darbininko pastovų buvimą darbovietėje, darbo nekeitimą, sąžiningumą. Rokiškio rajono "Tarybinės žemės" kolūkio karvių melžėja Emilė Kalvelytė gavo progos nusivilti tokia iluzija. Ji dirbo kolūkyje karvių melžėja 20 metų ir tikėjo gaudu, kad prie jos pensijos pridės 10% priedą. Jai

atrodė, kad valstybė respektuos jos 20 metų išlikimą karvių melžėjos pareigose. Ji laukiamo priedo negavo. Moteris pasiskundė spaudai. Spauda (V.L.) atkirto: "priedai už ilgametį nepertrauktą darbo stažą nepriskaičiuojami".

Daug neaiškumų sukelia 1949-1956 metų laikotarpis, kada nepastovūs dar kolūkiai buvo visai keičiami savo valdomis, inventoriūm ir gyvuliais. Kai kada kolūkiai susijungdavo, kai kada pereidavo į tarybinių ūkių kategoriją. Žmonės, kurie tais metais vargo kolūkiuose, žiauriai kentėjo dėl jų mėtymo iš vieno kolūkio į kitą, į tarybinį ūkį. Dabar nevisad gali jie įrodyti savo darbo stažą specifikacijų, nei savo darboviečių savybių. Juo labiau, kad tada žmonės visiškai nebuvo supažinę su bendrojo sovietinio pensijų įstatymo savybėmis.

Tačiau, kai kurie kolūkių pensininkai priskirti aukštesnei kateogrijai: tai politiniai išsitarnavimai. Kaip ir kitų darbo branžų bolševikiniai politiniai veikėjai, taip ir kolūkiečiai politiniai darbuotojai, greta bendrų pensijų, gauna specialias, 'personalines'.

Žmonių nelygybė yra sovietinės santvarkos žymė.

NESIDOMI KOMUNISTINE PASAULĖŽIŪRA

"Ugdyti komunistinę pasaulėžiūrą!" per visą pirmąjį puslapį pasipuošė 'lozungu' 'Komjaunimo tiesa'.

Galėtumėm nekreipti dėmesio į lenininio komjaunimo 'organą', nes tokių atšaukimų randame kas dieną. Tai, nelyginant anekdotiško susirinkimo epizodas:

-- Kodėl kalbėtojas, kas dešimtį žodžių, surinka 'Draugai!' ir suduoda kumščiu į stalą? -- paklausė vienas susirinkimo dalyvis.

-- Jis rūpinasi, kad mes neužmigtumėm per jo paskaitą, -- buvo paaiškinimas.

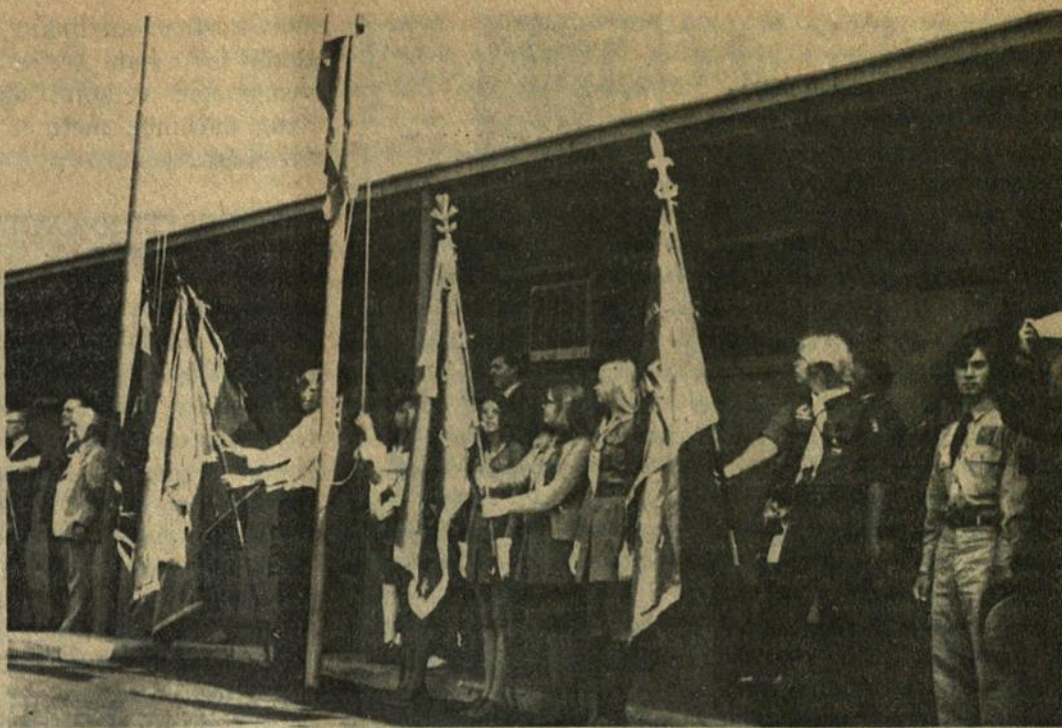
Šio anekdoto prasme išaiškinti sovietinės periodikos 'lozungai', dešimtmečiais nesikeičią pirmuose leidinių puslapiuose.

Vienur skatina budėti ties "lenininio ideologinio palikimo", kitur liepia nesinausti prie darbo, 'soclenktyniauti'. Tad 'Komjaunimo tiesa', sovietinės rutinos tvarka, ragina puoselėti komunistinę pasaulėžiūrą.

Norint mąstyti, reikia žinoti, įspėja laikraštis.

Tad 'kryptingam' mąstyti parengti Vilniaus baldų įmonių susivienijime įmonių susivienijime pradėtas atitinkamas seminaras. Dėl mums nesuprantamos priežasties, laikraštis pavadina korespondenciją 'Pirmasis žingsnis', tarytum iki šiol nebūta komunistinės indoktrinacijos ir propagandos seminarų!

Kaip bevadins, nepaga-

Los Angeles lietuviai iškilingai paminėjo Lietuvos prezidento A. Smetonos 100 metų gimimo sukaktį. Prieš minėjimą dalyvaujant organizacijoms, buvo pakeltos Lietuvos ir Amerikos vėliavos.

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS KALIFORNIJOJE

VISOS NUOTRAUKOS L. KANTO

ALTS-gos Los Angeles skyriaus pirm. inž. A. Mažeika atidaro minėjimą.

Pagrindinis kalbėtojas inž. J. Jurekūnas.

epopėją surišęs istorinių laimėjimų bei kataklizmų įvykių su prezidento A. Smetonos asmenimi.

Pamaldose dalyvavo organizacijų vėliavos (8) – tarp kurių: Neolituanų, Ramovės, skautiško draugovių. Mišias užprašė L.A. Organizacijų komitetas. Bažnyčia buvo besimeldžiančiųjų perpildyta, kas rodo, kad tokiais atvejais bažnyčios patalpos išaugusiai Los Angeles lietuvių kolonijai jau ir kiek perankštos.

12 val. Parapijos salėje

įvyko Iškilingoji Akademija, į kurią suėjo nepaprastai gausiai dalyvių. Scenoje tautiniais raštais padengtas piupitras, didelis, puošniuose rėmuose, arch. J. Steikūno nupieštas Prezidento Antano Smetonos portretas.

Akademiją pradėjo įvadą žodžiu LTS-os skyriaus pirmininkas inž. A. Mažeika. Įneštos, L.A. šaulių kuopos vadui A. Karužai vadovaujant, aštuonių organizacijų vėliavos, kurios pastatytos ant scenos, ornamentuojant Prezidento portretą. JAV himną sugiedojo solo bosas Antanas Polikaitis, kom. B. Budriūnui akompanuojant.

Parapijos vadovas, prelatas mgn. Jonas Kučingis perskaitė turiningą ir poetišką invokaciją: "Amžinasis Dieve, Tu iš amžių gilybės pašaukei mūsų tautą į būti ir savo galybės pirštu nurodei jai gyvenimo ribas ir jai valdyti siuntei kunigaikščių, karalių ir prezidentų.

Palaimink, Viešpatie, mus šiandieną čia susirinkusius, pagerbti vieną mūsų tautos sūnų, kurį buvai papuošęs prezidento aureole, kad jis vestų mūsų tautą laisvės, lygybės ir brolybės takais.

Suteik jam, Viešpatie, gausų atpildą savo karalystėje ir maloniai pažvelk į mūsų tautą, nešančią šįdien kruvinos vergijos pančius. Duok jos vaikams, šiapus ir anapus Lietuvos ribų, stiprybės ir ištvermės nepalūžti gyvenimo bandymuose, išlikti ištikimais savo tautos idealams ir amžinoms vertybėms".

Akademijai pravedti inž. A. Mažeika pakvietė organizacinio komiteto pirmininką inž. Vytautą Čekanauską. Akademijos vedėjas pristatė auditorijai salėje esantį buv. Lietuvos ministrą pirmininką, savanorį kūrėją, generolą Joną Černių ir buv. kariuomenės vado generolo

Stasio Raštikio žmoną Elena Mariją Raštikienę. Gen. S. Raštikis, sunegalavęs, negalėjo dalyvauti Akademijoje. Pakviestas tarti tradicinį žodį Lietuvos generalinis konsulas dr. J. J. Bielskis, trumpu ir nuoširdžiu kreipimusi, pasveikino susirinkusius lietuvius patriotus ir pasidžiaugė Los Angeles lietuvių kolonijos ištikimybę tautos idealams. Konsulas prisiminė generalinio konsulo titulo gavimo sentimentą: tai įvyko jo gimimo dienoje.

Prie kalbėtojo pulsto pakviestas pagrindinis minėjimo kalbėtojas, svečias iš lietuviškos sostinės, iš Chicago, inž. Jonas Jurekūnas. Sutiktas ir palydėtas gausiais aplovismentais prelegentas kalbėjo apie Prezidentą Antaną Smetoną. Svečio paskaita buvo spalvinga savo gyvu turiniu, puikiu perteikimu, logiška savo struktūra, kalbėtojo iškalingumu ir absoliučiai užtikrintu plačios, sudėtingos temos valdymu. Inž. J. Jurekūnas paėmė savo paskaitos išteities punktus Prezidento Antano Smetonos asmenis, auklėtojo, žurnalisto, visuomenininko ir valstybininko akcentus. Paskaitos koncentracijoje prelegentas iškėlė personalinį jubiliejinio asmens primatą jo gyvenamame periode. Itin namame periode. Itin jdomus buvo ilgas įtarpas paskaitoje, kur panaudoti asmeniškai prezidento A. Smetonos svarstymai apie demokratijos prigimtį, apie įvairius demokratijos savokos aspektus. Šis tekstas dar nebuvo gavęs viešumos.

Inž. Jono Jurekūno paskaita ištiesai tilps Dirvoje vėliau.

Meninę Akademijos dalį atliko solistė Janina Čekanauskienė ir pianistė Raimonda Apeikytė. (Si Akademijos programą pravedė inž. J. Čekanauskas.)

Lietuvos gen. konsulas dr. J. Bielskis kalba minėjime.

Minėjimo programą pravedė inž. J. Čekanauskas.

Dalis publikos prez. Antano Smetonos minėjime Los Angeleje.

Grandinėlės šokėjai š.m. rugsėjo 20 d. išvyksta 3 dienų gastrolėm į tradicinį Cadiz miesto festivalį. Šis angliakasių miestelis pietinėje Ohio dalyje 3 dienas tampa didžiule scena, kurioje programą išpildo rinktinės grupės suvažiavusios iš įvairių šio krašto vietovių. Cadiz yra apie 112 mylių į pietus nuo Clevelando. Grandinėlės pasirodys su savo programa rugsėjo 20, 21 ir 22 d. J. Garlos nuotrauka

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

RESPUBLIKONŲ TAUTYBIŲ SUVAŽIAVIMAS

JAV Respublikonų partijos Paveldo Grupių (Heritage Groups) tarybos ketvirtasis mėtinis suvažiavimas įvyko š. m. rugsėjo 13-15 d.d. Bostono Statler Hilton viešbutyje. Trisdešimt dvi tautybių organizacijos atsiuntė per 300 atstovų šiam suvažiavimui.

Suvažiavimo ruošimo komiteto pirmininkas Dr. J. H. Tashjian (armėnas). Bostono lietuviai prisidėjo prie šio suvažiavimo ruošos, būtent: informacijos skyriaus vedėjas buvo Gintaras Karosas, padėjėju Bronislavas Talutis; į svečių priėmimo skyrių įėjo adv. Zuzana Shalnienė ir Felicija Grendelytė-Grendal.

TRIS ŠAULIŲ KUOPOS POSĖDŽIAVO BOSTONE

P. Juozo Stašaičio namuose š. m. rugsėjo mėn. 8 d. susirinko nepapraston sueigon Jono Vanagaičio (Bostono), Dr. Vinco Kudirkos (Worcesterio) ir Martyno Jankaus (Brocktono) šaulių kuopos. Susirinkusieji paminėjo Tautos šventę ir aptarė šaulių rinktinės formavimosi reikalus.

LAISVĖS VARPO VAKARAS

Rytų Massachusetts lietuvių radijo valandos Laisvės Varpo tradicinis rudens vakaras įvyks š. m. spalio 13 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos salėje.

ANTANAS MATJOŠKA PAGERBTAS 60 M. SUKAKTIES PROGA

Bostono, Worcesterio ir Brocktono šaulių kuopų veikėjai bei bičiuliai gražiai pasveikino visuomenininką Antaną Matjošką jo 60 metų sukakties proga ponų J. Stašaičių rezidencijoje, Bostone. Juozas Stašaitis solenizantui įteikė LŠS "Karaliaus Mindaugo Medalį" su pažymėjimu, apibūdindamas aną, kaip nenuilstomą daugelio lietuvių draugijų veikėją. Su būdingu kuklumu Antanas Matjoška priėmė žymenis ir reikšdamas padėką pastebėjo, kad "mes visi esame kovotojai už Lietuvos laisvę. Jei netektume talkininkų, tai nežiūrėtų ar vadai ar eiliniai, nieko neatliktume." Jis kvietė visus į talką ir prižadėjo, kad ir toliau dirbs lietuvišką visuomeninį darbą tol, kol sveikata ir jėgos leis.

JAV LB Bostono apygardos pirm. Skudžinskas pasveikino sukaktuvininką, primindamas, kad pozityvioje veikloje metai neturi daug reikšmės. Worcesterio šaulių kuopos vardu sveikino A. Matjošką Algirdas Zenkus, o Brocktono šaulių vardu J. Bielkevičius.

Iš tikro pagerbtuvės turėjo įvykti sausio 1 d., bet sąmoningai buvo laukta iki Tautos šventės. Solenizantas yra didelis lietuvių darbuotojas. Anot JAV LB Bostono apygardos pirm. Matjoška tik vienas tempia Bendruomenės vežimą.

Antanas Matjoška gimė 1914 m. sausio 13 d. Bostone. Dar kūdikiu būdamas grįžo Džukijon su tėvais. Jis augo ir lavinosi lenkų okupuotame Vilniaus krašte. Jis veikė šv. Kazimiero draugijoje ir skautuose. Už lietuvišką veiklą lenkų kalintas ir pagaliau ištremtas 1937 m. Atvyko į Worcesterį ir įsijungė į vyčių, SLA ir Vilniui Vaduoti Sąjungos veiklą. Nuo 1939 Bostone veikia Tėvynės mylėtojų draugijoje, So. Bostono piliečių draugijoje, SLA kuopoje, Balso ir Alto skyriuje. Jau eilę metų pirmininkauja LB Bostono apylinkėi. Jisai ir dalyvauja Bostono tautininkų veikloje.

Visi Bostono apylinkių lietuviai linki šiam neeiliniam visuomenės veikėjui daug, daug darbingų metų ir ištvėrmės.

WORCESTERIO ŠAULIŲ KONCERTAS

Š. m. spalio 19 d. 7 val. vakare Lietuvių Piliečių Klubu salėje, 67 Vernon St., Worcester, Mass. Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa ruošia rudeninį koncertą. Meninę programą išpildys Bostono vyrų sekstetas, kompozitoriui J. Gaideliui vadovaujant.

Algirdas Budreckis

BOSTONO PARENGIMAI

• Tautos šventės minėjimas-koncertas įvyks rugsėjo mėn. 22 d., sekmadienį, 3 val. po pietų. Kalbės rašytojas Vytautas Alantas iš Detroito, dainuos operos solistas Stasys Liepas, akompanuojant komp. J. Kačinskui.

• "Laisvės Varpo" vakaras spalio 13 d. Dainuos solistas R. Jakutis iš New Yorko.

• Bostono lituanistinės mokyklos tėvų komiteto tradicinis balius mokyklai paremti įvyks spalio 19 d.

• Lietuvos prezidento Antano Smetonos 100-to metų gimimo sukakties iškilmingas minėjimas įvyks lapkričio 3 d. Dainuos sol. Audronė Simonaitytė iš Chicago ir Benediktas Povilavičius. Rengia jungtinis lietuvių organizacijų komitetas.

• Bostono vyrų seksteto dainos vakaras lapkričio 9 d.

• Lietuvos kariuomenės atkūrimo 56-tos sukakties minėjimas lapkričio 24 d. Dainuos New Yorko vyrų choras "Perkūnas". Rengia LKVS "Ramovė" Bostono skyrius.

D E M E S I O

Trans-Atlantic Travel Service ir Globe Parcel Service, 393 West Broadway South Boston, Mass. 02127, tel. (617) 268-8764, praneša, kad klientų patogumui įstaiga bus atidaryta KIEKVIENĄ ŠESTADIENĮ nuo 9 val. ryto iki 12 val. pietų ir KASDIEN nuo 9 val. iki 5 val. vakaro.

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

HAMILTON

• Pirmojo Lietuvos prezidento A. Smetonos 100 m. gimimo ir 30-ties metų mirties sukaktį kartu su Tautos švente surengė Hamiltono DLK Algirdo šaulių kp. rugsėjo mėn. 8 d. Minėjimas buvo pradėtas VA parapijos šventovėje, kur šv. Mišias atnašavo prel. J. Tadaraukas, o pritaikytą tai dienai pamokslą pasakė kun. L. Januška.

Po pietų, Jaunimo Centre įvyko akademija-koncertas. Vietos kp. pirm. P. Kanopa, trumpai sustojęs prie tos dienos iškilmų, atsistojimu kvietė pagerbti pirmąjį Lietuvos prez. A. Smetoną. Po prel. J. Tadarauko invokacijos ir KLB-nės Hamiltono ap. pirm. L. Skripkutės padėkos šauliams už šių iškilmų surengimą, sekė torontiečio J. Vaičieliūno paskaita. Prelegentas ją padalino į dvi dalis: 1) nušviesdamas Tautos šventės reikšmę, kartu užakcentuodamas dideliuose įvykiuose mūsų silpną tautinį susipratimą ir 2) iškeldamas prez. A. Smetonos nuopelnus mūsų tautai. Programą užbaigė mergaičių choras Aidai. Nežiūrint šilto oro ir išvykos į Midlandą, akademijoj dalyvavo apie šimtinė hamiltoniečių.

• Vilniaus Diena yra rengiama vietos Tautos Fondo sk. valdybos spalio mėn. 5 d. Jaunimo Centre. Tai dienai pritaikytą paskaitą

skaitys Vilniaus krašto pedagogė P. Ancevičienė, o meninę programos dalį išpildys Toronto Varpo choras. Po oficialios dalies bus pasilinksminimas, grojant D. Ferri orkestrui. Į minėjimą atvyksta visi Ontario prov. Vilniaus krašto lietuviai (atrodo, kad šis minėjimas bus vienintelis!), tad savo gausiu atsilankymu, parodykime meilę mūsų sotinei, kartu paremdami gražius Tautos Fondo tikslus.

• Iš koncertų Europoje rugpjūčio mėn. 31 d. į Hamiltoną grįžo vietos choras Aidai. Mergaitės davė koncertus Anglijos, Vokietijos ir Italijos.

• Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas bus lapkričio mėn. 23 d. Jaunimo Centre. K. B.

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP 138 bed acute care hospital DIRECTOR OF NURSING

Available for qualified applicant. Minimum of 5 years experience. Masters Degree desired, however, not required. Salary negotiable.

REGISTERED NURSES

For all services & all shifts. Good starting salary. Differential for evening and night shift. Excellent fringe benefits. Apply call or write to Administrator

COLLETON COUNTY HOSPITAL

219 Lemacks St.
Walterboro, S. C. 29488
An Equal Opportunity Employer (64-71)

• Perkant, ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7½% — 4 metų su \$10,000, minimum.
6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6¼% — 1 metų su \$1,000, minimum.

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

**Saint
Anthony
Savings**

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.
Juozas Gribauskas, vedėjas

Širdma

BORIS FILIPOV

(2)

Sunkiausiai gi panešamos gyvenimo sąlygos buvo trijuose kambariuose, kurie buvo sukalti iš buvusios poniškos buto salės. Plotas buvo perskirtas ploniausiomis kartoninėms pertvaromis, kurios tiesiog piktybiniai išdavikiškai perteikdavo kiekvieną gyventojų šnabdesį, lengviausią pasikasmą.

Kraštutiniame prie paradinių durų kambaryje gyveno bevaikiai Mogilevskiai: spauštininkas, linotipininkas, dabar metrampažas Abramus Moisejevičius, tyčiausias ir geraširdžiausias penkių dešimčių metų su kumpės melancholikas ir jo žmona, seniai nužydėjusi, visad užvertų akių. Dažnai girdėjome Revikos Naumovnos verkšlenimus: "Dievuli mano! Atsiųsk man vaikeluką. Bent mažylėlį. Berniuką. Venelį. O kad turėčiau vaikeluką..."

-- Tylėk, Riva, tylėk. Ašaromis Venelio nepagimdysi, nepažiūrėsiu,

-- Tik užsinerėk, aš tau tokį bernpalaikį padirbsiu, kad žado neteksi, -- žvengė iš vidurinio kambario žemesnysis Leningrado GPU skyriaus narys Nikolajus Pavlovičius Oniščenka.

-- Ar tai tu toks? Ar tai tu vaiką padirbsi?! -- cypčiai atsiliėpdavo jo žmona Aleksandra Ivanova, kurią buto įnamiai vadino Šuročka. -- Vaiką? O kodėl man vaiko nepadarai? Dvasna tu nusiivalkiojusi! Kitiems tas darbas nesunkus, o jums, šėtonams, lengviau žmogų sušaudyti, kaip vaiką padaryti...

-- Tylėk, sterva, -- krikė Oniščenka -- įkalinsiu, nepažiūrėsiu, kad esi mano žmona!

-- Pamėgink, įkalink!

Ir tuoj pat siautė muštynės. Pergalė visad buvo Šuročkos, kuri buvo mėsinga, su buroko spalvos žandais, aukšta, liemeninga šatenė. Tačiau po mūšio ji išbėgdavo virtuvėn, visa sujaukta, suknia sudraskyta, krūtys išvirtusios iš sunkios, ką stovintieji prie savo primusų viengungiai godžiai stebėjo.

-- "Bobikė kieta. Nieko neprikišti!"

Šuročka staugė:

-- Jis žudo mane. Ta dvasna! Jis visai nužudė manel! Ji vėlė ranka ašaras per visą veidą, rodydama menką idrėskimą ties stambiu rusvu spenuku.

Paniūręs Oniščenka užsitrakindavo tam tarpui vonioj ir kuo šlykščiausiai keikdamas ir dūšias ir Dievą spaudė kraują nuo apdraskytų lūpų ir sutraiškytos nosies.

Mano kambario bendragyventinis, pedagoginio instituto studentas Ženia Serikovas, tamsuoliško kaimo diakono sūnus, buvo užguitas, išsekęs padaras, net ir virtuvėn prie savo primuso stovėti tikėtai tada ėjo, kada ten žmonių buvo kuo mažiausiai.

Kiekviena tikrinimų anketa parblokšdavo Ženią mirtina baimė. Jis gerai žinojo, kad koks nors prašalaitis gali jį apskusti paslėpus savo "nedarbininkišką socialinę kilmę": visose anketos Ženia rašėsi esąs buožės kumečio sūnus.

Iki Ženia rado prieglobstį tamsioj mano kambario kertėj, jis gyveno kaip papuola ir kur papuola, nes bijojo listi į bendrabutį. Jis nesugebėjo rasti nuolatinių patalpų. Aš sutikau Ženią literatūros vakare, skirtame Majakovskiui; taip atsitiko, kad išitraukiau pašnekesin su Ženia (jis mėgo eilėraščius), susipažinau, pakviečiau užsukti pas mane ir pavaišinau jį arbata su kažin

kokiomis nuobiromis nuo mane elgetišku pietu.

Kad tiktai jūs matytumėte, kaip Ženia švietė! Jis krito, atrodo, netiktai dantimis, liežuviu, lūpomis, gomuriu, bet ir akimis, ausimis, šnervėmis, visais viduriais, visa savo esybe. Jis pernakojo mano kambaryje ir taip liko gyventi. Vargais ne galais, dėl mano bičiuliškų santykių su namų prievaizdu, įregistravau Ženią buto įnamiu mano kambaryje, pirkau jam, derėdamasis iki apsiputojimo, iš Diubarri trikojė sofa, kuriai ketvirtą koją sudūrėme iš poros senų plytų, rastų prie malkų sandėlio -- ir Ženia pražydo, pradėjo gyvenimą mano kambaryje, kaip jis pats pasako: "Kaip Kristaus užantyje".

Bendragyventinis jis buvo tykus, kuklus, geras, nekalbus, visą laisvalaikį po paskaitų betūnas prie savo knygų ir prie sąsiuvinų, susiūtų iš rudo prasčiausio popierio.

Kai kada atkišdavau jam kasnį -- jis nė žodžių nesuranda kaip beatsidėkoti -- juo labiau ir man juk lengva nebuvo; bendrai gi jis buvo plikas kaip plikiausias tilvikas, iškraustė su dviem aprintais brezentiniais portfeliukais, su viena baltinių pamaina, su dviem pašeliais, sąsiuviniais ir nieko, nič nieko daugiau: tai buvo visas jo turtas.

-- Aš gyvenu kaip senovės išminčiai, -- juokėsi Ženia, -- ominia mea mecum porto.

Neužilgo mūsų reikalai truputiuką pagerėjo. Buvau bebaigiąs Technologinį, pradėjau gauti darbėlių su braižiniais, su skaičiavimais, dirbau techniku viename tyrimo institute. Ženia, gerai įsavinęs kalbas (gink Die, koks buvo tų kalbų tarimas), gavo verstį žurnalam ir leidykloms. Daug darbo gauti jam nevyko; vertimus medžiojo stambūs literatūriniai tūzai, bet vis dėlto, gyvenimas gėrėjo, jautėmės sotesni.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

HAMILTONO DAINININKĖS EUROPOJE

Hamburgo lietuviai labai apsidžiaugė, kad šiemet pasisūlė atvykti iš Kanados Hamiltono lietuvių choras Aidas. Šiam svarbiam įvykiui buvo rengiasi iš anksto ir nutarta ta proga surengti 'Hamburgo Lietuvių Savaitę'.

Savaitės atidarymas įvyko rugpjūčio 22 d. 7 v.v. didžiojoje Katalikų Akademijos salėje. Salė buvo papuošta Lietuvos trispalve ir tautinėmis juostomis. Iškilmes atidarė kun. V. Šarka savo sveikinimo kalba, kuri lietuviams svečius iš Kanados, o paskiau ir visus tautiečius, susirinkusius Hamburge. Į šį sveikinimą atsiliepė gyvu žodžiu Aido dirigentas V. Verikaitis ir lietuvių liaudies daina visas mergaičių choras. Jis pademonstravo savo intensyvią darbą Kanadoje.

Pertraukos metu visi dalyviai nuėjo į kitas dvi sales, kur buvo paruošta lietuviška meno paveikslų, plakatų, laikraščių, įvairių leidinių knygų paroda. Vienoje salėje Vasario 16 gimn. mokykl. Alf. Krivickas išdėstė eksponatus iš dabartinės Lietuvos, o kitoje salėje ant stalų mirgėjo mirgėjo lietuviškų knygų, žurnalų, laikraščių bei įvairių leidinių, pasirodžiusių tremtyje: Europoje ir užjūriuose. Viskas buvo įdomu stebėti ne tik lietuviams, bet svetimtautiems. Svetimieji negalėjo atsistebėti tuo faktu, kad lietuviai tremtyje pasiliko gaivalingai, kūrybingi ir sugebėjo paruošti išleisti labai daug ir gražių meniškai vertingų leidinių. Po šios apžvalgos, sekė trečioji 1 dienos dalis. — filmai. Filmus rodė mokykl. A. Krivickas ir Boertas Meyer'is. Filmų kokybė nedidelė, bet visiems brangi, nes lietuvių gamta, kraštą bei tremtinių veidus.

Rugpjūčio 23 d. Aidas lankėsi Hamburgo miesto rotušėje. Čia priėmė mergaites bei visus kitus lietuvius pagal nustatytą protokolą senato direktorius kultūros ir mokslo reikalams — Bonnet, pasveikinęs Aidą, atvykusį į garsųjį Hamburgo miestą, kur kasdien iš viso pasaulio atplaukia keli šimtai laivų, kur yra meno ir kultūros centras, kur genialus muzikas Brahmas įsteigė chorą ir ilgus metus jam vadovavo ir kur visada yra didžiausios galimybės kiekvienam pasireikšti, nes hamburgiečiai mėgsta gerą muziką bei jos atlikėjus. Padėkos žodį gražia taisyklina vokiečių kalba tarė E. Sakienė. Mūsų jaunimas ir palydovai buvo pavaišinti skania sūnka ir cigaretėmis.

V. Verikaitis dirigavo Aido Hamburgo rotušėje didžiojoje karalių ir diplomatų salėje. Chorištes šeiminių garbei padainavo 3 dainas: lietuviškai, vokiškai ir angliškai. Salė nepaprastai graži ir akustiniu atžvil-

giu ideali davė galimybę mūsų Aidoi tobulai perteikti liaudies dainų melodijas. Po šios ceremonijos, pristatė valdžios tarnautoja, kuri grynai anglų kalba aiškino didžiausias rotušės įžymybes — meno paminklus. Tuo būdu ji supažindino mūsų viešnius su visa Hamburgo praeitimi. Čia malonus vizitas truko apie ištisus dvi valandas. Visi buvo patenkinti tokiu priėmimu bei dvasios praturtinimu.

Popiet visos choristės skubėjo į Universiteto salę, kur buvo trumpa repeticija ir susipažinimas su scena bei salės akustika. Visos mergaitės ir jų dirigentas buvo sužavėti gražiomis, erdviomis koncertui tinkamomis patalpomis. Hamburgo gi lietuviai bijojo ar tos visos 1211 kėdės bus klausytojų-žiūrovų užpildytos. Juk pirmosios dienos po vasaros atostogų ir pirmosios saulėtos dienos šią vasarą. Niekas neskubėjo į koncertų sales, kai parkuose, prie vandens, šiluose, miškuose taip ramu, šilta, smagu, gražu ir sveika! Nežiūrint to, kaip reikėjo rengėjai buvo optimistai. Jie jautė, kad daugelis Hamburgo gyventojų susirinks, nes visas miestas buvo jau 10 dienų plakatuotas, išsiųsta daugeliui asmenišku paskvietimu ir buvo panaudotos visos modernios priemonės Aido pagarsinimui. Turizmo prospektai turėjo patalpinti Aido skelbimą, iš anksto apie tai rašė laikraščiai — didieji dienraščiai ir radijas paskelbė.

Popiet mūsų jaunieji menininkai nuvyko į Hamburgo televizijos studiją. Čia jie dainavo vieną vokišką ir lietuvišką dainą. Buvo sukurta filmas ir dar truputį vėliau dar syk teko pasirošti jau šį kartą originaliai teko pasirodyti televizijoje su vokiška daina 'Freitagsmagazin' programoje. Žavios tautinių rūbų spalvos, gražūs jauni lietuvių veidai ir geras dainavimas buvo gera reklama visai lietuvių tautai. Po šio pasirodymo visi skubėjo į dižiąją koncertų salę Hamburgo Universitete, kur jau gausiai rinkosi publika. Jos tarpe buvo daugiausia jaunimo iš mokyklos suolo. Neturėjo ir senesnio amžiaus žmonių. Buvo valdžios atstovų. Jų tarpe ir senato direktorius socialiniams reikalams Winkelman, Kanados, Čilės, Belgijos ir Amerikos konsulatų atstovai. Matėsi įvairiaspalvių egzotiškų veidų, kurie atstovavo savo kraštus. Kiekvienas turėjo rankose programą ir ją atidžiai studijavo.

Punktučiai pasigirdo skambutis ir ant podiumo

graikščiai žengė 49 Kanados lietuviškos, kiek vėliau pianistas Jonas Govėdas ir dirigentas solistas Vaclovas A. Verikaitis. Publika pasitiko šį gražų ansamblį ilgu plojimu. Tikrai gražus ir didingas vaizdas! Tvirtai stovė būsnyje gražių ir giedrų jaunystės trykstančių mergaičių gražiausiose tautiniuose rūbuose. Jos stovė labai tvarkingai ir pasirodžiusios prezentuoti išprususią publiką lietuvių, vokiečių ir kanadiečių liaudies dainas. Prie fortepijono užima vietą jaunas pianistas Jonas Govėdas, neseniai baigęs Toronto universiteto konservatorią, ir laukia ženklo pradėti. Pasigirsta gražūs, švelnūs koncertinio fortepijono garsai ir prie jų prisijungia gražiausi mergaičių balsai...

Visas vakaras tampa pasakų vakaru. Žiūrovai klausytojai tarytum užburti klausosi kiekvienos dainos, kuri skamba harmoningai ir savo kalba maloniai paliečia klausytoją. Mergaitės tai labai jaučia ir dainuoja su didžiausiu užsidegimu. Puikiai sekasi ir solistui. Publika ploja ir tuo būdu rodo savo dėkingumą. Supranta tai dirigentas ir leidžia mergaitėms keletą dainų pakartoti.

Čia pasirodė chorvedys kaip geras solistas. Jo balsas stiprus ir malonus. Balso tembras vidurinėje skalėje yra lengvas, žavus, tiesiog idealus! Jis puikiai jaučia, kad jis labai priklauso nuo šių jaunų mergaičių entuziazmo! Gražus susidainavimas. Hamburge Aido koncertas praeina didelio pasisekimo ženkle. Tai pakviato žymūs vietos chorvedžiai, geri muzikai. Visiems lietuviams džiaugsmas ir pasididžiavimas Hamiltono lietuvių, kuriuos buvo išrinktos iš 800, ten gyvenančių lietuviškų šeimų. Tai reprezentatyvus meno kolektyvas, sugebančis tinkamai populiarinti lietuvišką liaudies dainą svetimtųjų tarpe. Po šio didžiojo pasisekimo koncerto choristės ir jų palydovai buvo pavaišinti vietos moterų rūpesčiu. Čia gražiai pasireiškė šeiminių rolė: Lipšniėnė, Brokšienė, Šternienė, Klimaitienė, Dr. Pašaitienė, Malinauskienė, Krauskienė, Etwellerienė ir kitos tiesioginiai ar ne tiesioginiai. Šiušeliai, Lipšytė, Šileris, Lingė, Klimaitis, Norvilai, Garijus ir daug kitų šokdino mergaites. Buvo ir tokių, ypač iš vyresnės kartos, kurie pasirūpino viešnioms, svečiams numalšinti troškulį. Kun. V. Šarka padėkojo Aidoi, visiems vadovams, svečiams bei geradariams, kad prisidėjo prie pasisekusio Aido

Prezidento Antano Smetonos minėjime Los Anželese meninę programą atlikusios sol. J. Čekanauskienė ir pianistė Raimonda Apeikytė. L. Kanto nuotrauka

PUIKUS KONCERTINĖS SCENOS PERLAS

JURGIS GLIAUDA

Prezidento Antano Smetonos minėjimo Akademijoje, rugsėjo 8 d. Los Angeles mieste, buvo trumpa ir išpūdinga meninė programa. Programoje dalyvavo mezzo sopranas solistė Janina Čekanauskienė ir pianistė Raimonda Apeikytė. Ne kartą teko, koncerto lankytojo privilegija pasinaudojus, rašyti apie šių mūsų koncertinių pajėgų talentus. Pakviestos Akademijos meninei daliai užpildyti, dvi menininkės iš tos dalies padarė ištisinį muzikinį vienetą: minimalinės apimties koncertą, savo koncentruoto, lakoniško pasirodymo jėga. Tikrai akademinis momentas sulaukė sužavėtą auditoriją nuo bisų reikalavimų.

Repertuare buvo šeši dalykai: du instrumentui ir keturi vokalui. Pianistė paskambino J. Brahmsio rapsodija opus 79 nr. 2 ir tris M.K. Čiurlionio preliudus. Nors J. Brahmsio duoklė gausiausia, kamerinei muzikai, su būdingomis tam žanrui tonacijomis, kai kurie jo darbai prasiveržia akcentuotu audringu temperamentu. Tokį dalyką paėmė Raimonda Apeikytė aptariamam repertuarui. Nenuostabu, kad tokia dažna buvo pe-

dalo aplikacija. Akordų stiprumas turėjo siekti instrumento maksimumą. Ilgokas numeris praskambėjo kategoriškai, ištisai ir (jeigu rizikingai tarti) su pilnu, klusniu klaviatūros atliepiu ir tekstūrą ir pianistės interpretatorės talentą.

Trys čiurlioniški niuansų, trūkmių, savaimingų kontradikcijų preliudai praskambėjo ištiso veikalo būdu. Kaip vieną, taip ir kitą veiklą, pianistė perdavė be gaidų, ir vėlei įrodydama savo fenomenalią atmintį, įžvalgumą. Tatoi itin iškeltina dėl čiurlioniškųjų preliudų sudėtingumo.

Mezzo Janina Čekanauskienė padainavo tradicinę 'Kur bakūžė samanota', 'Tykiai, tykiai' B. Budriūno aranžuotą, 'Šauksmą' B. Budriūno pagal Alės Rūtos eilėraščių ir 'Laisvųjų dainą' Vl. Jakubėno (1937 metų data).

Retai susidaro toks kūrybinis trikampis, kuris susidarė dainuojant 'Šauksmą'. Visi trys kūrybinio trikampio stimulai buvo koncerto salėje: eilėraščių autorė rašytoja laureatė Alė Rūta, kompozitorius laureatas Bronius Budriūnas ir solistė Janina Budriūnaitė-Čekanauskienė. Tas retas sutapimas buvo pasveikintas aploclimentais.

Solistės repertuaras turėjo nuoseklią slinktį iš melancholiškojo demiromanso 'Kur bakūžė samanota', per plačios, temperamentingos Broniaus Budriūno kūrybos stichiją, į solo-oratorinę V. Jakubėno dainą 'Laisvųjų dainą'. Šiame kūrinyje sukrečia ir uždega tragikos epilogas, su sakytinio pizzicato sakiniu, su forte staigmena.

'Tykiai, tykiai', B. Budriūno aranžavimas praturtinęs vedamąjį dainos motyvą, epiškos prigimties dalyką pavertė perdėm lyrišku, su akompanimento gausa, kur, kaip ir vokale, perpasakojama vis intonacijomis turėjančios variacijos. 'Šauksme' sukrečia iki natūralizmo apnuoginto aitraus apmaudo dvasia.

Janina Čekanauskienė buvo puiki plačia chromatine skale. Jos mezzo nesutinka kliūčių visuose registruose; bet teka laisvai, be jokios jaučiamos įtampos. Malonus balso tembras ir mezzo sultingumas kažin kaip, naujoje šviesoje pristatė 'Šauksmą', tarytum sutirštines vei-

kalo koloritą. Azūrinis jo atspalvis pavertęs metalu, atskambančiu išgyvenime, teksto dramatiškumą besekant.

Solistės dikcija, kaip tai tradicinga, jos puiki taktinė interpretacijos menė. Jai akompanavo Raimonda Apeikytė, kaip visad nepamainoma talikininkė solistui siekiant laimėjimų.

Minikoncertas, Akademijos meninė dalis, netikėtai tapo vertybe savyje. Puikus koncertinės scenos perlas.

Minėjimas...

(Atkelta iš 3 psl.)

mijos dalis Dirvoje įvertinama atskirai).

Minėjimo baigiamąjį žodį tarė inž. A. Mažeika, dėkodamas auditorijai ir programos atlikėjams. Prelegentas inž. J. Jurkūnas atvyko į iškilmės savo lėšomis; klebonas prelatas J. Kučingis leido pasinaudoti sale nemokamai.

Minėjimas baigtas Tautos himnu, auditorijai giedant. Iškilmingai išneštos organizacijų vėliavos.

Vėliau, Tautinių Namų salėje buvo pietūs, prisipildžius jausmams. Čia buvo ilgokas pasišmonėjimas, pokalbiai. (Koresp.)

"GRANDINĖLĖS" FILMAS LOS ANGELESE

Rugsėjo 21 d., 7:30 v. v. šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje bus rodomas Pauliaus Jasiukonio susuktas dokumentinis garsinis filmas "GRANDINĖLĖ PRIE RAMIOJO VANDENYNO", vaizduojantis "Grandinėles" tautinių šokių ansamblio gastrolių Los Anželese 1973 metais. Šio filmo bus rodomas priedas, pavadintas "GAMTOS DRAUGAI". Tai filmas — spalvotas su pritaikyta muzika — apie Los Angeles lietuvių skautų veiklą 1955-1958 metais. Bilietus bus galima gauti prie durų. Bendras seanso laikas apie pusantros valandos. Visi maloniai kviečiami atsilankyti, pasigrožėti jaunimo pasirodymu ekrane, o taip pat ir prisiminti savo jaunystės dienas. Pelnas skiriamas lietuviškų filmų gamybos fondui. Rengia "Gintaras" — lietuviškų filmų ir plokštelių gamyba, Hollywoodo.

• Rūta Lee-Kilmonytė, kino ir televizijos aktorė, rugsėjo 28 d. specialiai atvyksta į Chicago praversti Lietuvių Kongreso banketą, Pick Congress viesbutyje. Bilietus į banketą galima įsigyti pas O. Gradinskiene tel. FR 6-1998.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Hamiltono mergaičių choras "Aidas".

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)

rių. O jų reikia ieškoti A. Valskos, V. Petravičiaus, A. Kurausko ir kitų dailininkų asmenyse.

• LIETUVIŲ Fonde šiuo metu pagrindinio kapitalo yra 950,000 dol. ir tik 50,000 dol. betruksta pasiekti pirmąjį tikslą – milijoną dolerių. O sektinų aukos pavyzdžių pasitaiko beveik kiekvieną savaitę. Štai Marija Vasienė, gyvenanti Philadelphijoje, vietoje paminklo kapinėse jos vyriui a.a. prof. Antanui Vasiui, per Lietuvos Bendruomenės Krašto valdybą lietuviškiems reikams paaukojo 3,000 dol. Iš jų 1,000 dol. Lietuvos Fondui, 1,000 dol. Kultūros židiniui New Yorke ir 1,000 dol. JAV LB Krašto valdybai jaunimo lituanistiniam auklėjimui. Toks paminklas bus amžinesnis už grąną, nes ypač LF idėti pinigai per daugelį metų vis duos procentus, byrančius lituanistiniam švietimui ir lietuvių kultūriniam – kūrybiniam užmojams paremti. Infliacijos debesys, šiuo metu labai sumažinę LF pelną, tikimasi, kad praeis ir vėl atplauks geri, turtingi metai.

• TIK KĄ, M. Morkūno spaustuvėje Chicagoje atspausdintas, pasirodė vienas iš puošniausių išleistų mūsų knygos istorijoje veikalų 'Bals Sruoga mūsų atsiminimuose'. Dail. A. Kurausko knyga apipavidalino meistro, sukomponuotame viršelyje, Balio Sruogos portreto siluetams prasiveržiant, matyti netoli šimto pavardžių. Tai vis autoriai, tame didžiuliam beveik 600 psl., veikale rašantieji apie prof. Balį Sruogą. Rašytinio teksto yra 552 psl. ir dar eilė jų, jau kitokiam popieriuje, paskirta Balio Sruogos fotografijoms nuo jaunystės iki mirties. Veikalas, kruopščiai redaguotas ir išleistas velionio našlės istorikės dr. V. Sruogienės, bandžius surinkti visą medžiagą, per 25 m. nuo B. Sruogos mirties (jis mirė 1947 m.) paskelbtą išvijos spaudoje. Taip pat dar kai kurie žinomi autoriai ar buvę B. Sruogos draugai, studentai bei pažįstami, redaktorės buvo specialiai užprašyti parašyti veikalui atsiminimus ar aptarimus. Taip, kad veikalą, kur iškyla B. Sruogos tėviškė, jaunystė, gimnazija, universitetas, studijos užsienyje, darbas Lietuvos universitete, teatre, jo, kaip rašytojo ir vieno iš didžiausių lietuviško teatro novatorių, asmuo, skaitai kaip gyvenimišką romaną, pilną pavardžių, nuotykių ir ypač tų situacijų, kuriose buvo aptariamai ar sprendžiami aktualūs kultūriniai reikalai, ne kartą nuvedė į painingas intrigas. Atrodo, kad redaktorė nieko nebando užtušuoti, Balį Sruogą įvairių žmonių atsi-

Kanados šaulių moterų saskrydyje. Kalba LŠST moterų vadovė Ona Mikulskienė. Šalia stovi E. Šarkauskienė ir centro valdybos nariai A. Mikulskis, M. Jokubaitienė ir S. Jokubaitis.

ŠAULIŲ MOTERŲ SUAŽIAVIMAS KANADOJE

Kanados šaulės rugpjūčio 18 d. prie Hamiltono, Lietuvių Medžiotų ir žvejotojų klubo sodyboje suruošė visų Kanados šaulių moterų sekcijų saskrydį-gegužinę. Į saskrydį buvo pakviesta LŠST Moterų vadovė Ona Mikulskienė ir visos sekcijos šaulės. Drauge nuvyko Elena Šarkauskienė, Ona Čiuprinskienė, Stasė Miglinienė, o taip pat ir LŠST vicepirm. komp. Alfonsas Mikulskis.

Saskrydyje kalbėjo Ona Mikulskienė ir puikią paskaitą skaitė prof. Emilija Putvytė. Pabaigai žodį tarė Kanados šaulių rinktinės pirm. Povilas Kanopa ir S-gos vicep. Alfonsas Mikulskis.

Saskrydis ir gegužinė buvo labai gražiai organizuota. Visų kuopų šaulės savo pasiimtas pareigas pavyzdinčiai atliko. Kilni idėja – gegužinės pelną, kurio sudarė apie pusketvirtą šimto, paskirti lietuviškai spaudai, susilaukė daug pagyrimų. Tai puikus sutartinio ir nuoširdaus veikimo pavyzdys. Vyriausia saskrydžio vadovė – Hamiltono š. m. sekcijos vadovė Stasė Petkevičienė. Clevelando uniformuotos sesės

minimuose pastatydamas visomis dvasinėmis stiprybėmis ir silpnėbėmis. Vieni ir pačių įdomiausių veikalo skyrių yra žmonos dr. V. Sruogienės ir dukters Dalios Sruogaitės-Bylienės atsiminimai apie vyrą ir tėvą, koks jis buvo šeimoje, kelionėse, kūrybos ekstazėse, su žmonėmis ir t.t. Tikiu, kad šis veikalas savo įdomumu kelionėms naktims išties prirakins ne vieną skaitytoją. Gi mane, atsiminimus išskaičius, sapne nukėlė net į B. Sruogos tėviškę Baibokus. Ten jaunystės metais teko ne kartą viešėti, nes tėvai artimai draugavo su Baibokuose ūkininkavusiu profesoriaus broliu Aniolu Sruoga.

labai papuošė saskrydžio iškilmes. Buvo širdingai priimtos ir pavaišintos.

Clevelande šaulės judriai reikišiasi ne vien kar. Juozapavičiaus šaulių kuopoje, ruošdamos tradicines šventes, paskaitas, tautinių tradicijų kurselius – konkursus, bet mieliai talkina ir visai lietuviškai veiklai, pavyzdinčiai atlikdamos pasiimtas pareigas.

Vasaros metu šaulės, kartu su šauliais – šaudymo sporto mėgėjais, šaulio Alfonso Andriušaičio ūkyje, bandė savo taiklumą, taip pat savo moteriškom rankom paruošė užkandžius ir dainomis sukurdavo malonią nuotaiką.

Rudens darbai prasideda šį sekmadienį, 4-tą val. Lietuvių Namuose moterų sekcijos susirinkimu, atieities veiklos planam aptarti ir rikiuotės pasimokyti. Nes patirta, kad uniformuoti šaulės ir šauliai labai pagražina mūsų tautinių iškilmų vaizdą. Ypatingai atkreipia svetimųjų dėmesį viešose eisenose ir apie pačią eisną susidaro rimtesnį įspūdį.

Prie sekcijos veikia rašto būrelis, vadovaujamas šaulės Jadvygos Budrienės. Jo užduoties ne vien spaudai informuoti apie šaulių veiklą, bet rašyti straipsnius šaulių Sąjungos ideologiniais klausimais, aktualiomis lietuviškojo gyvenimo temomis, kaip tautinės kultūros puoselėjimo, lietuviybės išlaikymo, tautinio auklėjimo ir kita.

Rašto būrelio narės skaito paskaitas įvairiomis temomis ir, reikalui esant, gali pageidaujama tema duoti paskaitas kitų kuopų šaulėms bei kitom mūsų organizacijoms.

Taip pat sekcijoje veikia ir meno ratelis, vad. pianistės Genovaitės Karsokienės, sėkmingai atlikęs programą šaulių surengtoje Motinos Dienoje.

Spalio mėn. 26-27 dienomis Clevelando šaulės ir šauliai ruošiasi dalyvauti Chicagos Vytauto Didžiojo kuopos 20-ties metų sukakties šventėje.

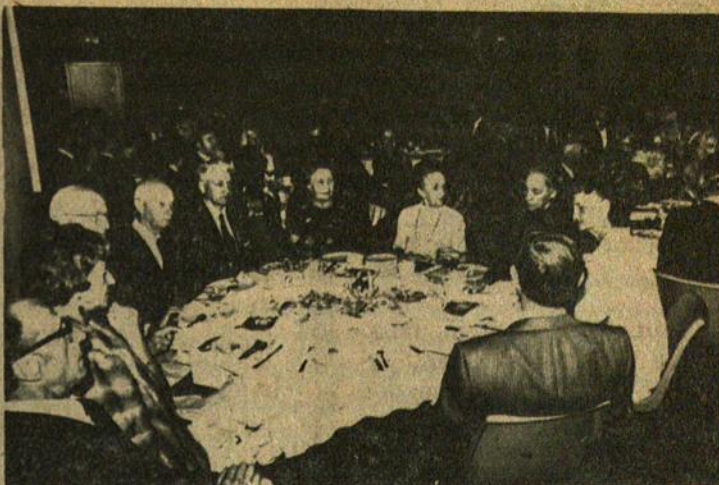
Spalio 20-tą sesės pasiruošė išklausti mūsų kuopos pirmininko, savanoriokūrėjo lt. dr. K. Pautienio paskaitos ir pažiūrėti filmo apie širdies ir vėžio ligas.

Šaulės ir šauliai žygiuoja "už tautos garbę ir Tėvynės laisvę". (gk)

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS CHICAGOJE

Chicagos lietuvių organizacijų jungtinis komitetas rengia Prezidento Antano Smetonos minėjimą Chicagoje. Minėjimo akademija bus 1974 m. spalio 6 d. Maria HS auditorijoje. Programoje dalyvauja: kultūrininkas Vytautas Alantas (paskaita), pianistas Vytautas Smetona, dainininkė Audronė Simonaitytė, aktorė Birutė Pūkelevičiūtė ir kt.

Jaunimo Namuose, b. Čiurlionio Galerijos patalpose, rengiama Antano Smetonos raštijos paroda, rugsėjo 27 d. iki spalio 5 d. Joje išstatoma: A. Smetonos parašytos knygos, jo redaguotieji bei leistieji žurnalai, laikraščiai, periodikoje paskelbtieji straipsniai, paskaitos, laiškai, nuotraukos, o taip pat numizmatikos ir filatelijos rinkiniai, kuriuose įamžintas Prezidentas Smetona, bei kita istorinė medžiaga, originalai. Parodos rengimo vadovai: Bronius Kviklys ir Liūdas Kairys.

Vienas iš stalų birutininkų baliuje. Sėdi: Apanius, Valienė, Malcanas, Valys, Kersnauskai, Vyšniauskienė, Malcanienė, Augustinavičiai. V. Bacevičiaus nuotrauka

PASISEKĖS BIRUTININKIŲ BALIUS

Clevelando birutininkų darbas nenuėjo veltui. Pirmasis rudens balius praėjo su dideliu pasisekimu. Birutininkų grupė Clevelande yra nedidelė, ir joms surengti tokį vakarą buvo nelengva. Buvo įdėta daug darbo, ir daug nemigo naktų. Clevelando birutininkų svarbiausias noras yra padėti jaunimui įsijungti į kultūrinį darbą. Jos drąsina jaunimą dirbti, o pažengusias jėgas eiti į sceną. Surengdamos šį balių, biru-

tininkės ne tik suteikė Clevelando visuomenei progą išgirsti jaunuosius menininkus, bet kartu jaunuolės pasimokino kaip surengti kultūringą balių. Vadovių pamokomos, mergaitės gražiai ir įvairiai išpuošė stalus, ir pasipuošė specialiai tam vakarui suprojektuotais rūbais, mandagiai ir vikriai padavinėjo į stalą.

Vakaro programą išpildė sol. Audronė Simonaitytė ir pianistas Vytautas Smetona. Akompanavo Vytautas Puškorius.

Programa buvo gal kiek per rimta, bet jauni, gražios išvaizdos menininkai, buvo gerai pasiruošę, savo dalį atliko su giliu įsijautimu, ir tuomi priverstė publiką susikaupti ir jų atidžiai išklausyti.

Vakaras praėjo kultūringai ir linksmai. Publika buvo rinktinė, ir jos prigūžėjo daug. Visi atėjo su entuziazmu ir gražiai išsipuošę. Pakili nuotaika tęsėsi visą vakarą. Svečiai džiaugėsi gražiais stalais, skaniu ir neįprastu maistu, ir puikia šokių muzika. Buvo taip jauku ir linksma, kad niekas nenorėjo eiti namo, ir tik vėliai pradėjo nenorom skirstytis.

Manau išreiškiu visų baliuje buvusių mintis, linkėdama birutininkėms, kiek pailsėjus, ir vėl panašų pobūv. surengti.

Dalyvė

Minint Argentinos Susivienijimo 60 metų sukaktį. Prieky Kordobos skyriaus pirmininkas Vincas Sadudas ir SLA centro pirm. Raul Stalioraitis.

ARGENTINOS SUSIVIENIJIMUI 60 METŲ

Š.m. liepos 9 d. lietuvių parapijos bažnyčioje iškilingos pamaldos už mirusių narius, kurias atlaikė kun. Švedas iš Rosario.

Prieš pradėdant pamaldas Susivienijimo jaunimas tautiniais rūbais apsirengęs, su Lietuvos ir Argentinos vėliavomis įėjo bažnyčion ir per mišias garbingai stovėjo prie altoriaus. Laikė mišių giedoją šv. Cecilijos lietuvių choras. Pamaldoms pasibaigus visi dalyviai, jaunimas su vėliavomis ir gėlių vainiku suėjo į parapijos sodelį prie lietuviškojo kryžiaus padėjo vainiką mirusių garbei.

SLA pirmininkas Raul Stalioraitis perskaitė sąrašą mirusių laike vienu metu. Pareikšdamas didelį gailęstį kad mūsų gerų veikėjų gretos retėja, lietuviai žymiai mažėja, atsiskirdami nuo mūsų amžinai. SLA veikėjas Albinas Orlauskas pasakė gražią kalbą tos dienos proga. Jo kalba buvo labai jaudinanti ir labai tinkama. Po pamaldų SLA patalpose buvo šeimyniški pietūs nariams.

Liepos 13 SLA salione įvyko sukakties minėjimas. Pažymėtina, kad visad SLA minėjimai būdavo gausingi, bet šiemt žymiai gausingesnis: bažnyčia buvo pilnutėlė ir erdvus salionas perpildytas.

Minėjimą atidarė geras veikėjas SLA Leopoldas Stankevičius ir su Alicija Bakaitiene vadovavo labai gambiai.

Pirmausiais iškilingai buvo įneštos Lietuvos ir Argentinos vėliavos, lydint Susivienijimo jaunimo tautiniais rūbais. Pasigirdo gau-

sios publikos rankų plojimas – padėka už toki gražų lietuvišką ir patriotišką pasirodymą. Vėliavos buvo išstatytos scenoje iki pasibaigę iškilingas minėjimas. Šv. Cecilijos choras sugiedojo Lietuvos ir Argentinos himnus ir daugelį kitų gražių dainelių. Dainuojant 'Ei Pasauli, mes be laisvės nenurimsim' pasigirdo gausų rankų plojimas ir balsai Nenurimsim, ne! Choru vadovavo St. Majauskas, pianinu akompanavo E. Mikucionienė, daug metų nepavargstamai dirbanti šv. Cecilijos chore.

Paskiau sekė organizacijų sveikinimai. ALOS Tarybos, Parapijos, Liet. Centro ir kitų. Sveikindamas J.Šiušis Senelių židinio vardu įteikė SLA Centro pirm. R. Stalioraičiui pergaminą su jo paties eilėraščių skirtu SLA Centro pirmininkui.

Iš krikštynų pobūvio... Rugsėjo 2 d. Lietuvių Namuose buvo suruošta J. ir M. Sandargų sūnelio Jonovytuto krikštynų pokylis, kurį atsilankė ir Clevelando meras Ralph J. Perk. Nuotraukoj iš kairės J. Sandargas, sūnų ant rankų laiko Milda Jokubaitytė-Sandargienė ir šampaną kviečia išgerti meras Ralph J. Perk. V. Bacevičiaus nuotrauka

FURNITURE CITY UPHOLSTERY OF GRAND RAPIDS

HAS IMMEDIATE OPENINGS FOR
EXPERIENCED

FABRIC CUTTERS SEWING MACHINE OPERATORS

TRAINEES ACCEPTED

148 Front St. S. W.
Grand Rapids, Mich. 49502
616-459-3548

(65-71)

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Pranas Karalius**, pedagogas ir laikraštininkas, įvairiomis progomis bendradarbiavęs Dirvoje, dabar pasitraukęs pensijon, mielai sutiko Dirvoje tvarkyti Clevelando lietuviškojo gyvenimo kroniką, atstovauti Dirvą įvairiuose rengimuose. Dirva džiaugiasi sulaukusi tokios aktyvios talpos, kas duos galimybių labiau išryškinti Clevelando lietuviškojo gyvenimo įvykius. Pr. Karalius pasiekiamas telefonu 321-2526.

• **Lietuvių Konservatorių Klubas** šį penktadienį, rugsėjo 20 d. 8:30 v. v. Cleveland Heights Public Library, 2345 Lee Rd. pristatys paskaitininką dr. Donald E. Barbock, kuris kalbės tema "As the Watergate fog lifts". Po susirinkimo vaizės.

• **Lietuvių Fondo** reikalais rugsėjo 22 d. 4 val. p. p. Lietuvių Namuose pranešimus padarys iš Chicagos atvykę dr. A. Razma, dr. K. Ambrozaitis, dr. Balukas ir dr. Valaitis. Po to bus rodomas Fondo lėšomis viename universitete paruoštas filmas apie M. K. Čiurlionį. Bus gera proga išsikalbėti ir išdiskutuoti Fondo veiklą ir ateitį liečiančiais klausimais. Ta proga bus registruojami nauji LF nariai.

CLEVELANDO ABITURIENTAI

• **Lietuvių abiturientų**, baigusių šiais metais aukšt. mokyklas, pristatymas visuomenei įvyks š. m. spalio 5 d. Lietuvių Namuose.

• **Dalia Rydelytė** baigė Villa Angela Akademiją. Studijuos Cleveland State Universitete medicinos technologiją.

• **Saulė Kazėnaitė** baigė Villa Angela akademiją. Studijuos toliau Cleveland State Universitete Physical Therapy. Gavo stipendiją iš Euclid General Hospital.

• **Ligija Rociūnaitė** baigė Independence High School. Studijuos Cleveland State Universitete. Priklauso Čiurlionies ansamblio kanklių grupei.

• **Romualdas Strimaitis** baigė Mayfield High School. Studijuos John Carroll Universitete prekybą.

(Kituose Dirvos numeruose bus daugiau nuotraukų)

• **Apdraudos** reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

Lietuvių Dienos Clevelande programos atlikėjai. Iš kairės: Paulius Alšėnas, Anita Pakalniškytė, Genovaitė Karsokienė, Antanas Pavasaris ir Bronius Kazėnas.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS CLEVELANDE

Š. m. rugsėjo 8 d. turėjome gražų, įspūdingą ir darniai pravestą Tautos šventės minėjimą. Gražų sekmadienio rytą įvyko iškilmingas vėliavų pakėlimas prie lietuvių paminklo. Himnų garsams skambant Lietuvos vėliavą pakėlė PLB garbės pirm. St. Barzdukas, JAV vėliavą — paskautininkė Eglė Giedraitytė ir parapijos vėliavą — vienas jos steigėjų — Juozas Sadauskas. Visas ceremonijas tvarkė Antanas Jonaitis. Abiejų parapijų bažnyčiose atlaikytos iškilmingos pamaldos su pritaikintais ir patriotiškais pamokslais, kun. B. Ivanausko šv. Jurgio parap. ir kun. G. Kijausko Nauj. parap., pakiliai

giedotomis chorų giesmėmis. Daugelio organizacijų vėliavos bažnyčiose su jų palydomis taip pat prisidėjo prie šventiškos nuotaikos.

Po pietų Nauj. parapijos salė pripildė gražus skaičius šventės minėjimo dalyvių. Džiuginantis buvo labai gausus jaunimo dalyvavimas. Mat, jaunimui buvo patikėtas viso minėjimo pravedimas. Ir tai jie atliko su pasigėrėtinu sumanymu, drausme ir pareiškumu. Jaunimo grupė, vadovaujant Jūr. Petraitytei, pelno pripažinimą!

Atidarydamas šventės minėjimo aktą LB Clevelando Apyl. pirm. J. Malskis pasveikino visus susirinkusius ir palinkėjo, kad lietuviškasis atkaklumas nesilpnėtų, kad vilties jėga nemenkėtų gyvenant, dirbant ir aukojantis Lietuvos laisvės aušrai priartinti.

Jaunas dainininkas Br. Kazėnaitis sugiedojo JAV ir Lietuvos Himnus. Jaunimo atstovas Paulius Alšėnas laisvai sklandžia lietuvių kalba išdėstė savo gana originalias mintis šio minėjimo proga.

Po to buvo dviejų solistų Anitos Pakalniškytės iš Hamiltono ir Antano Pavasario iš Kalifornijos koncertas. Abu solistai šioj pirmoj savo gastrolėj laimėjo daug draugų ir jų dainos meno gerbėjų.

Jaunutė (16 metų) solistė maloniai visus nustebino savo balso grožiu ir pilnumu, geru profesiniu pasiruošimu ir kruopščiu programos atlikimu. Jos graži, patraukli išvaizda, jos natūralus nuoširdumas taip pat bus geras priedas prie jos dabartinių ir ateities pasiekimų. Ji padainavo 12 dai-

nų, "Mano protėvių žemė" (B. Budriūno) padainuota su iškilmingu ir sykiu graudžiu antspalviu kiek jautri jaunos dainininkės, tos protėvių žemės dar nemačiusios, širdelė jautė. Alg. Bražinsko "Nemunėli", ši populiari jaunimo daina taip meiliai ir nuoširdžiai solistės padainuota nuskambėjo kaip gražus, natūralus ir nenuduotai nuoširdus jaunosios kartos jausmas savo Nemunėliui ir tėvų šaliai...

Jie, tiesa, kiek kitaip aidė, negu senosios kartos pamėgtasis "Op, op kas ten, Nemunėli?" Solistės dainoj negirdėjom tų nostalgijos ar liūdesio aidų, o tik linksmą, žaismingą jaunos lietuvaits šauksmą. Rodgers-Hammerstein "Vienišas pievas" ir G. Puccini "O mio babino caro" ir kitos dainos bei arijos atliktos artistišškai ir tiksliai. Gana aukštą sopraną koloratūros lygį solistė pademonstravo Romeo ir Julijos valse (Ch. Gounod). Žinovai sako, kad šio valso tempas turėjęs būti greitesnis. Anita Pakalniškytė visus nustebino ir nudžiugino. Visi kalbėjo apie ją pagiriančiai ir pranašavo jai gražią artistės-dainininkės ateitį. Garbė jos tėvams, ypač motinai, padedančiai ugdyti ir puoselėti tą nepaprastą talentą, mūsų lietuviškos dainos-muzikos meno reprezentantę - žvaigždę ateinančių dienų...

Svečias iš saulėtosios Kalifornijos dramatinis tenoras Antanas Pavasaris atvežė mums daug džiaugsmo. Be abejonės tai aukšto profesinio lygio dainininkas, kaip jau eilė kritikų įvairiomis progomis yra pripažinę. Pasakojo žmonės, kurie jį girdėjo dainuojant svarbias

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus. Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

★
Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

★
Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7½%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI
APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

★
Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

★
DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

roles Venezuelos operoje Caracas mieste, kad jo vaidyba ir dainavimas žavėdavo publiką. Solistas yra garsus savo švelniu ir labai patraukliu "pianissimo". Savo populiarioj arijoj iš operos "Perly žvejai" (muz. G. Bizzet) jis tą savo "pianissimo" pademonstravo. Bene stipriausį įspūdį sukėlė muz. G. Gudauskienės daina "Simui". Šioj dainoj solistas ir akompaniatorė Gen. Karsokienė sukūrė gilaus dramatiškumo momentą, ne vienam iš klausytojų išspaudusi ašaras ir šurprios Simo

Kudirkos nedalios prisiminimą.

Pagaunančiai ir jautriai atlikta S. Gailevičiaus "Kla-jūnui". Bet, tur būt, labiausiai publiką sužavėjo "bis-sui" padainuotos arijos iš op. "Rigoletto" ir daina "Granada"? Arijas iš operų girdėjome prancūzų ir ispanų kalbomis. Klausytojų džiaugsmas būtų buvęs dar pilnesnis, jeigu tas arijas būtume išgirdę lietuvių kalba.

Tautos šventės organizuotojai LB Clevelando Apylinkės valdyba atliko pagirtiną užmojų, pakviečiant abu solistus. Jie mūsų neapvylė.

Abiem solistams akompanavo pianistė Genovaitė Karsokienė. Savo nelengvas ir sudėtingas pareigas ji atliko su jai įprasta precizija ir kruopštumu. Pranešėja Živilė Kliorytė savo uždavinį atliko pasigėrėtinai.

Po koncerto buvo pasižmonėjimas ir vakarienė. Ir čia šventės rengėjai bandė įvesti pagirtiną paprotį: prie didžiojo svečių stalo kviesti visus be išimties. Tik šeiminių nuostatai vertė rengėjus iš anksto pranešti joms svečių skaičių. Vakarienę skaniai paruošė p. Mainelienė padedama jaunų tartininkų.

Dar yra gera proga su dėkingumu paminėti koncerto mecenatus, kurių parama pagelbės rengėjams "galus su galais suvesti".

(pk)

Dalis publikos Tautos šventės minėjime.

J. Garlos nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Amerikos Lietuvių Tarybos programos komisija Amerikos Lietuvių Kongreso programai sudaryti. Iš kairės: dr. K. Šidlauskas, dr. J. Valaitis, dr. V. Šimaitis ir T. Blinstrubas.

KVIETIMAS Į KONGRESĄ

Amerikos Lietuvių Taryba nuoširdžiai kviečia visas lietuvių organizacijas dalyvauti Aštuntajam Amerikos Lietuvių Kongrese rugsėjo 28-29 dienomis Pick-Congress viešbutyje, Chicagoje. Kadangi ne visų organizacijų valdybos ir jų adresai žinomi ALTos centrui, todėl ir organizacijos raštu negavusios kvietimo dalyvauti kongrese, prašomos savo atstovus į Amerikos Lietuvių Kongresą atsiųsti pranešant ALT centrui atstovų pavardės raštu.

Atstovų rinkimams yra nustatytos tokios taisyklės:

1. Dalyvauja visi Amerikos Lietuvių Tarybos centro nariai.

2. Centrinės, bendrinės organizacijos siunčia po 6 atstovus.

3. ALT skyriai bei organizacijų bendrieji komitetai atskirose vietovėse siunčia po 6 atstovus.

Vietinės draugijos, klubai, kuopos bei skyriai siunčia po 1 atstavą nuo kiekvienų 10 narių.

5. Laikraščių redakcijos ir lietuvių radijo programos siunčia po 3 atstovus.

Kongrese dalyvauti kviečiami ir svečiai, visa patriotinė lietuvių visuomenė.

Malonėkite nedelsiant išrinkti atstovus į kongresą ir pranešti ALT centrui, 2606 West 63rd Street, Chicago, Illinois 60629, raštu atstovų vardus ir adresus.

AUSTRALIJOS PREMJERAS ATVYKSTA Į AMERIKĄ

Australijos ministeris pirmininkas Whitlam atvyksta į Ameriką. New Yorke jis bus rugsėjo 28 ir 29 dienomis, o rugsėjo 30 Jungtinėse Tautose jis pasakys kalbą. Turimomis informacijomis Whitlam sieks Jungtinių Tautų Generalinio sekretoriaus posto. Taip pat

rugsėjo 25 dieną į Australiją atvyks ir Australijos užsienio reikalų ministeris, kuris Jungtinėse Tautose kalbės spalio 8 dieną.

PLB valdyba kviečia visus lietuvius Australijos premjero atvykimo proga iš naujo suaktyvinti protestų akciją, min. pirmininko adresu siųsti telegramas Australijos delegacijai Jungtinėse Tautose ir visoje Amerikoje ruošti protesto demonstracijas. Ypatiną akciją išvystyti prašomi New Yorko ir apylinkių lietuviai, kaip galima didesnes demonstracijas suruošiant prie Jungtinių Tautų būstinės Australijos premjero kalbos metu.

• **Susivienijimą Lietuvių Amerikoje** Aštuntame Amerikos Lietuvių Kongrese Chicagoje atstovaus Prezidentas Povilas P. Dargis, Viceprez. Aleksandras Chaplikas ir išdininkė Eufrozina Mikužiūtė.

AUKOS DIRVAI

M. Eymontt, Cherry Hill, N. J\$7.00
J. Naujokaitis, Cleveland 3.00
J. Gepneris, Chicago 2.00
T. Bukaveckas, Chicago .. 5.00
Jonas Jasinskas, Ocean City20.00
Ona Mitinas, Fremont Center 2.00
Pr. Žilaitis, Grant Rapids 4.00
X. Y., Detroit 2.00
L. Mathews, Brooklyn ... 2.00
A. Andreika, Chicago 2.00
J. Saikus, Cleveland 2.00
S. Reliuga, Detroit 5.00
A. Benas, Cleveland 7.00
Jūrų šaulių Švyturio kuopa, Detroit10.00
St. Butkaus šaulių kuopa, Detroit 10.00
J. Urbšaitis, Cleveland .. 2.00
R. Nemickas, Riverside .. 7.00
J. Senikas, St. Jean14.00
A. Diržys, Kirtland25.00

JAV kongreso atstovas J. Hanrahan, dalyvavęs Chicagoje suruoštoje demonstracijoje rugsėjo 7 d. miesto centre, pareiškė: "Kaip Simas Kudirka atgavo laisvę, taip vieną dieną atgaus laisvę ir nepriklausomybę Lietuva, Latvija ir Estija". Tribūnoje stovi iš kairės: estų atstovas, inž. A. Rudis, vysk. V. Brizgys, kun. Trimakas, dr. K. Bobelis, latvių atstovas ir pranešėjas A. Jasaitis. V. A. Račkausko nuotrauka

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS DETROITE

Š. M. RUGSĖJO 29 D., SEKMADIENĮ.

Pianistas A. SMETONAS

Lietuvos Respublikos Prezidento ANTANO SMETONOS 100 metų ir mirties 30 metų sukakčių minėjimą Detroite rengia Detrito lietuvių organizacijų komitetas š. m. rugsėjo mėn. 29 d., sekmadienį, 10 val. 30 min bus iškilmingos pamaldos visose trijose Detrito lietuvių parapijų bažnyčiose. Organizacijos kviečiamos jose dalyvauti su vėliavomis pasirinktose bažnyčiose.

12 val. 30 min. Lietuvių namuose, 3009 Tilman g-vėj, Detroite, prasidės minėjimo akademija, koncertas, o po to bendri pietūs. Paskaitą skaitys iš New Yorko Lietuvos generalinis konsulas ANCITAS SIMUTIS. Koncertą duos pianistas ANTANAS SMETONA.

Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti minėjime. Organizacijos prašomos ir į akademiją atsiųsti vėliavas.

Į akademiją-koncertą auka 3 dol., o į akademiją, koncertą ir pietus auka 6 dol. nuo asmens. Moksleiviai į akademiją ir koncertą įeina be aukos.

RENGIMO KOMITETO VYKDOMASIS PREZIDIUMAS

Gen. Konsulas A. SIMUTIS

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Nesibaigiančios skaučių eilės išsirikiavusios Chicagos skautų stovykloje Rako miške.

• **NAUJĄ** darbo sezoną pradėjo du Chicagoje egzistuojantys chorai: Jaunimo choras, vedamas muz. Fausto Strolis, ir Dainavos ansamblis, vadovaujamas muz. Audronės Simonaitytės. Abiejų chorų pirmasias šio sezono repeticijas teko asmeniškai stebėti. Apie Jaunimo choro repeticiją, rugsėjo 4 d. vakare Jaunimo centre, Draugo dienraštyje tebuvo paskelbta tik viena informacija. Bet tėvai ir jaunimas ją pastebėjo ir į pirmąją repeticiją subėgo 81 jaunuolis, iš jų 13 į chorą atėjo pirmą kartą. Tai akivaizdi žinia, kad lietuvių jaunimas tikrai domisi šiuo Jaunimo centro vadovybės globojamu choru ir ypač juos patraukia choro vadovo muz. F. Strolis bei globėjo kun. Alg. Kezio asmenybės. Muz. F. Strolia, pasitikęs gausų būrį jaunųjų choristų, ir

Chicagos skautai žygiuoja į parą Rako stovyklavietėje. E. Būtėno nuotrauka.

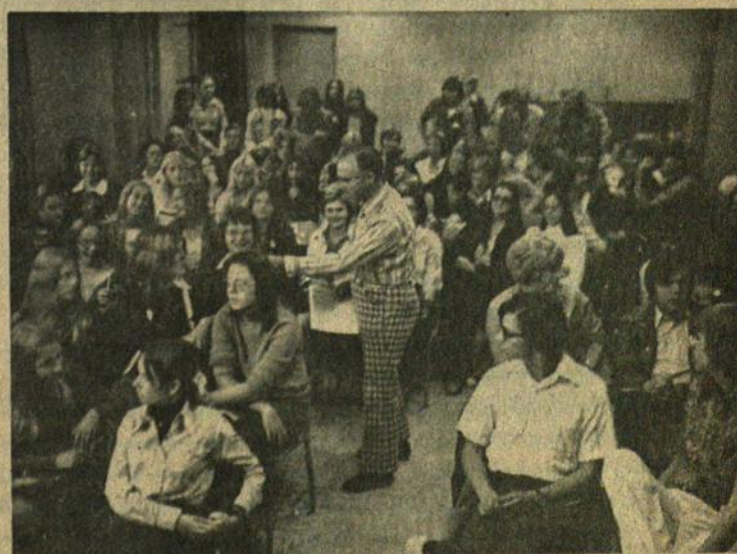
mosios repeticijos pradžioje pastebėjo, kad jam nereikia rinkti 'šiukšlių' nuo gatvės, kad lietuvių išeivija yra išauginusi puikių jaunuolių, nuoširdžiai įsijungiančių į meninius vienetus ir aplamai į lietuvišką veiklą. Pirmasis Jaunimo choro pasirodymas bus rugsėjo 27 d. kun. G. Kijausko išleistuvių vakare, gi gruodžio 14 d. Jaunimo centre numatomas choro krikštynų koncertas. Atėjęs į Jaunimo choro repeticijas ar koncertus, matai stebėtiną mūsų augančio jaunimo tautinę gyvybę.

Dainavos ansamblio repeticijas pradėjo rugsėjo 10 d. taip pat Jaunimo centre. Į pirmąją repeticiją susirinko apie 40 dainaviečių, daugumoje veteranų ar vėliau įsijungusių į ansamblį. Iš naujųjų choristų pirmoje repe-

vei muz. A. Simonaitytei tai maloni dovana, nors dar laukiama apie 10 naujų choristų. Pradedant pirmąją sezono repeticiją ansamblio pirm. Aleksas Smilga pristatė naują valdybą ir atskleidė ateities planus. Rugsėjo 29 d. Dainavos ansamblis giedos miesto centre esančioje katalikų šventovėje, kur įvyks pamaldos Amerikos Lietuvių kongreso, šaukiamo ALT'os, proga. Vasario mėn. Dainava atliks valandos programą pagrindiniame Lietuvos Nepriklausomybės minėjime. Tai bus statinis koncertas. Ateinantieji 1975 m. minės Dainavos ansamblio 30-ties metų sukaktį. Sukakties proga numatomas religinis koncertas ir nauja, linksma lietuvių kūrėjų parašyta operetė. Operetėi muziką parašyti sutiko muz. G. Gudauskienė. Dabar ieškoma, kas parašytų operetėi libretą. Prieš pradėdama vesti pirmąją šio sezono repeticiją, Dainavos vadovė muz. A. Simonaitytė pastebėjo: "Per vasarą vieni kitų pasiilgom ir tikrai malonu pradėti naują sezoną..." Dainavos ansamblio pirm. A. Smilga ir vicepirm. J. Paštukas atostogų proga keliavo po Europą, Italijoje susitiko su iš Lietuvos pasitraukusiu muz. Jurgučiu ir išsiskyrė su viltimi, kad muz. Jurgutis, atvykęs į Chicago, galės padėti muz. A. Smonaitytei ir Dainavos ansamblui.

• **JAUNI** lietuviai studentai, studijuoją daile Chicago Meno institute ar kitose mokslo įstaigose, kreipėsi į Jaunimo centro direktorių kun. A. Kežį su prašymu, kad Jaunimo centro vadovybės globoje Jaunimo centre būtų įsteigtas lietuvių dailės seminaras. Jie nori giliau susipažinti su lietuvių daile, su jos šaknimis, atsirėmusiomis ir tautosaka, su lietuvių dailininkų kūrybiniais laimėjimais ir pn. Jaunimo centro vadovybė mielai sutiktų tokį seminarą globoti, jei atsirastų lektorių.

(Nukelta į 6 psl.)

Dalis Jaunimo choro narių, susirinkusių į pirmąją repeticiją rugsėjo 4 d. Jaunimo Centre Chicagoje. Vidury muz. F. Strolia.